

Tänane ilm Läänemaal

Pilves ilm. Pärastlõunal sajab lund ja tuiskab. Kirde- tuul tugevneb 6–12, õhtu- poole puhanguti 15 m/s. Õhutemperatuur on 0 kuni –2 kraadi.

Lääne Elu

REKLAAM Lääne Elus

505 2175

e-post reklaam@le.ee

Nr 35 (2635)

Teisipäev, 25. märts 2008

Hind 8 kr

SISU

Üdruma areneb

Kullamaa vallas on Eesti edukaimad abirahataotlejad.

Loe lk 3

Poiste tööd näitusel

Haapsalu kunstikooli saalis avatakse järjekordne Läänemaa poiste tööde näitus.

Loe lk 3

Nõva otsib direktorit

Nõva vallavalitsus on välja kuulutanud konkursi põhikooli direktori ametikoha täitmiseks.

Loe lk 3

Roos läks Pärnusse

Haapsalu harrastuskunstnik Ants Roos avab täna Pärnu kesklinnas Punases tornis oma maalinäituse.

Loe lk 3

PRIA ootab taotlusi

Loomapidajail on võimalik saada viit liiki toetust.

Loe lk 4

OHOO!

Papist rüütlid tormavad lahingusse

Laupäeval saavad kõik soovijad kaasavõetud papist ja kleplindist meisterdada omale kostüümi, millega hiljem kultuurikeskuse ees lahingut pidada.

Kultuurikeskuse väikeses saalis toimub massiivsete kostüümide meisterdamine kella 10–14ni. Pärast seda toimub kultuurikeskuse ees pappkostüümides Boxwars tänavalahing. Rüütlid, lennukid, laevad, autod ja muud massiivsed papist fantaasiaviljad pannakse selga, moodustatakse meeskonnad ning tormatakse lippude lehvides lahingusse.

Boxwars on tee-seda-ise filosoofial baseeruv liikumine. Eesmärk on lõbus ekstreemspordiliik ja irooniline mooduvõtmine taaskasutatud paberist, papist ja kleplindist ehitatud kostüümides.

HÖFFi juhi Sten Saluveeri sõnul sai üritus alguse Austraalia tudengitelt.

Enriika Liiv

Kaubakeskus hävitaks tammiku

Mitmesaja aasta vanuste tammedega metsast Randsalus loodetakse säilitada vaid 73 puud, sh 25 tamme

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Randsallu Tallinna maantee ja raudtee vahele kaheksale hektarile kavandatud Rannarootsi kaubakeskus tähendab peaaegu kindlat surma mitmesaja-aastasele tammikule.

BVL Kapital tahab rajada suurt kauba-, vabaja- ja teeninduskeskust Uuemõisa mõisa endisse ratsaparki, kus on säilinud teetammid ja alleed. Kuigi Tallinna maanteelt paisub, et tegemist on lodumetsaga, on seal sadu kahara võraga tammesid ja mände.

Puude tervist uurinud metsamehe Lembitu Tarangu hinnangul on tammede vanus 100–250 aastat. Umbes 70 aastat tagasi hakkas tammede vahele kasvama must lepp, haab ja kask, sest tollast puisniitu enam ei kasutatud.

Kas tammikut saab säilitada?

Kui läheb ehituseks, ei saa Tarangu meelest tammesid päästa. Kohati vesisel alal tuleb teha kuivendust, kuid tammel ei talu ei vee- ega valgusrežiimi muutust. Ka on peaaegu kõik tammel (95%) juure- või sisemädanikuga. Tarang andis elulootust vaid haavale, leपालe, kasele ja männile, sest noored puud taluvad muudatusi.

„Vana tammik, mis on looduse bioloogilise mitmekesisuse säilitamise seisukohalt äärmiselt väärtuslik kooslus, võiks puutumatul kujul säilida veel kuni paarsada aastat,“ leiab tunnustatud metsamees. „See oli paha üllatus,“ ütles BVL Kapitali arendusjuht Tanel Hagel. Arendaja tellis uue eksperthinnangu metsandusspetsialistilt Sven Vallerilt ja haljastusspetsialistilt Katrin Rüütlielt Lääne-Virumaalt. Nende meelest saab säilitada

Aerofotolt on näha, et kaubakeskuseks kavandatud maal ei jää metsast kuigi palju järele. Punane joon ja viirutus tähistavad hooneid. Põhihoone heledam osa on katusega kaubahoov. Valge joon tähistab teed ja liiklussõlme, valge viirutus parklat. Kollased jooned märgivad kinnistupiire. Fotol: Uuemõisa kunagisest ratsapargist on alles veel tollane teedevõrk.

REPRO, ARVO TARMULA

da 73 puud, sh 25 tamme, 46 mändi, üks remmelgas ja üks arukask. Need puud on märgistatud oranži triibu ja sama värvi paelaga. Märgistatud puud kasvavad kuivematel kohtadel ja nende juurekael on ümbritsevast kõrgemal. Et puude võra ja juurekava on hästi arenenud, ei mõjuta päikesevalguse avamine ja ehitusega kaasnev nendel elujõudu, leiavad eksperdid. Eksperdid mõnivad, et osa väärtuslike puud ei saa säilitada, sest nende elutingimused muutuksid liiga palju.

Milliseid kompromisse saaks teha?

Hageli sõnul on tammik varem või hiljem hukkamisele määratud, sest see ala kraavitatakse ja kuivendatakse nagunii.

„Selge, et siis mets sureb,“ mõnib Läänemaa keskkonnateenistuse juhataja Koit Latik. „Siis tuleb teha uus haljastus ja enamik puud maha võtta, aga seda tuleb ka rahvale öelda.“

Kui säilitada tammede kasvutingimused ja alles jätta

väärtuslikud puud, ei saa teha 1,6 ha suurust kaubamaja koos niisama suure parklaga, ütles Haapsalu muinsuskaitse peaspetsialist Tõnis Padu.

Latiku meelest on mõistlik säilitada puudegruppe näiteks 50x50 m suurusel alal, üksikuid puud ellu ei jää.

„Eestlane ei sae tammemetasa maha, see on barbaarsus,“ ütles Padu. „See peaks ka saamehes tõrget tekitama.“

Nii Latiku kui ka Padu meelest saaks tammikut kujundada rohelise puhvri Uuemõisa ja Kastani elurajooni vahel.

Tammikut saab kaitsta vaid vallavõim

Hageli sõnul pole tammik looduskaitse all ja seal võiks teha kas või lageraiet. Hagel toonitas, et nende huvi on teha Eesti kõige rohelisem kaubanduskeskus ja nad tahavad säilitada nii palju puud kui võimalik.

Latik ütles, et kõik ei peagi looduskaitse all olema, seda tammikut saab kaitsta vallavõim valla üldplaneeringu kau-

Mida arvab Ridala vallavalitsus?

Vallavalitsus on endiselt seisukohal, et väärtuslike kooslusi peab säilitama. Ridalas on keskkonnakaitseliste piirangutega alasid 65% territooriumist ja üldplaneeringu tegemise käigus on kavas seda suurendada 76% ni!

Kahjuks pole selle ala sees Uuemõisa tammikut, mis koosneb enamjaolt surnud puudest. Et riik selle säilimise vastu huvi ei tundnud, ongi see maa eraomaniku käes, kes

ei kavanda tammede vahel ratsutamist, vaid mõtleb rohelise kaubanduskeskuse rajamisega lähiümbruse inimeste heaolule.

Siinsed elanikud on väärt saama korralikud kauplused ja teenused ning head tingimused liiklemiseks. Neid arenguid toetab ka vallavalitsus.

Toomas Schmidt
Ridala vallavanem

du, määratledes, mida võib ja mida ei tohi teha.

Padu meelest ei tohiks detailplaneeringuga maha võtta hektarite kaupa metsa, pealegi kui sellel on loodus- ja kultuuriväärtust ning ala on kehtivas üldplaneeringus rohealana. Üldplaneering on põhjali-

kum ja avalikkust rohkem kaasav menetlus ning eeldab keskkonnamõju hindamist. Detailplaneeringus võib, kuid ei pea keskkonnamõju hindama.

Latik mõnib, et võib-olla otsustatakse üldplaneeringuga tammik maha võtta, „aga tähtis on, et seda ei tehta pimesilmi“.

Yuzna tuleb õõvafestivalile

Kaie Ilves
kaie@le.ee

Neljapäeval algava III Haapsalu õudus- ja fantaasiafilmide festivali külalised on õudusfilmi suurkujud Brian Yuzna ja Marek Piestrak.

Festivali keskmes on nii legendaarse lavastaja ning produtsendi Brian Yuzna filmide retrospektiiv kui ka Poola-Eesti koostöös 1978. aastal valminud ulmeklassikasse kuuluv „Navigaator Pír“ (režissöör Marek Piestrak).

„80. aastate kultusfilmide looja ning praegugi hinnatud filmitegija Yuzna looming ei sobi igapäevasele, ekstreemsema õudusfilmikunsti huvilistele

aga küll,“ ütles HÖFFi programmitjuht Helmut Jänes.

Modernse õudusfilmi üks rajajaid Yuzna saabub Haapsalu Indoneesiast oma uue filmi võtetelt. Yuzna filmide eriprogrammi juhatab sisse autor ise.

Sel aastal oma 70. juubelit tähistav Marek Piestrak on festivalile tulemas põhjusel, et HÖFF tähistab „Navigaator Pír“ esilinastuse 30. aastapäeva.

„Film on seotud Eestiga ja ühtlasi on see Piestraki kõige kuulsam film,“ märkis Jänes.

Peale Piestraki ja Yuzna on festivali keskmes uus Hispaania õudusfilm.

„Jätkame traditsiooni valida iga festivali keskmesse üks

maa,“ ütles Jänes.

Hispaaniast on viimasel kümnendil tulnud plejaad omanäolisi ja põnevaid filmitegijaid, kelle looming vallutab kinosaalid ja festivale kogu maailmas.

HÖFFil linastub neli uut Hispaania õõvafilmi. Festivali avateos on Hispaania värske, 2007. aastal esilinastunud põnevik „Ajaroidad“ — Nacho Vigalondo efektne linasteos, mis on just alustanud maailma festivalidel oma võidukäiku.

Verivärske Hispaania horror on aga Isidoro Ortizi alles sel aastal esilinastunud „Värin“.

Pühapäeval lõppeval festivalil linastub kokku 18 täispikka mängufilmi 12 riigist.

Müü kahekorruseline viilkatusega uus majakarp Ridala vallas, Paralepa parkmetsa serval. Haapsalu kesklinnast 3,5 km kaugusel, supelrannast 1,5 km.

Elamu üldpind 169 m² (5 tuba, avatud köök, saunaruumid, 2 tualettruumi, majandusruum, rõdu, terrass ja varjualune 2-le autole). Kinnistu suurus 2008 m², kõrghaljastus.

2 350 000.-

Sobiva hinna puhul ostame teie kinnisvara tagasi. Lisateave tel 473 3888, 505 8925 www.kiva.ee

ISSN 1406-1430

JUHTKIRI

Kaalutud otsus

Soov ehitada Randsallu kahe jalgpalliväljaku suurune Rannarootsi kaubakeskus asetab Rida-la vallavalitsuse ja volikogu ette üle aastate ühe tõsisema küsimuse. Kas soostuda Läänemaa suurima kauba- ja vabaajakeskuse rajamisega ning lubada selle nimel maha võtta kaheksa hektarit väärtuslikku metsa? Kuigi arendaja räägib Eesti kõige rohelisemast kaubanduskeskusest, piisab pilgust aerofotole, et mõista — metsast ei jää seal küll palju järele. Ometi võiksid mitmesaja-aastased tammed seal veel paarsada aastat elada ja tammikust saaks mõnusa roheala nii Uuemõisa kui ka Haapsalu elanikele. Kaubakeskus ei pea olema tammikus, Uuemõisas on lagedaid platse veel küll.

Tammikus ringi liikudes paistab, et arendajad on kavandanud kiiret võidukat marssi Läänemaale. Allesjäävad puud on märgistatud, ehituseks vajalikud puuraugudki tehtud.

Lääne Elu meelest tuleks vallavõimul enne otsustamist tõsiselt vaagida, mis on tähtis ja milliseid kompromisse saaks teha; mida arvavad Uuemõisa ja Haapsalu elanikud. Kaalutud otsuse tegemiseks sobib keskkonnamõju strateegiline hindamine, milles erapooletud eksperdid kaaluvad mitut varianti ja pakuvad ehk kõigile vastuvõetava kompromissigi.

TEISED LEHED

Vankumatu Viisitamm

PÄRNU POSTIMEES. Lihavõttepühade künnisel algatas Pärnu linnavolikogu opositsioon umbusalduse linnapea Mart Viisitamme vastu. Põhjust umbusaldamiseks on küllaga, sest linnavalitsus on volikogu tahte vastaselt vähendanud 2007. aasta linnaeelarvet 116 512 033 krooni võrra. Linnapea eelistas süveneva kriisi tingimustes puhkusele sõita. Meeri puhkamises ei ole midagi üle mõistuse käivat. Viisitamm lihtsalt teab, et oravate juhtpoliitikud ei jäta teda hädas maha, vaid teevad Keskerakonna algatatud Kolgata nurisemata kaasa. Reformierakond on Pärnus nõus koos Keskerakonnaga kas või põhja minema ja maine kaotama, kui Tallinnast ei tule korraldust koalitsiooni muuta.

Promenaadimood

PÕHJARANNIK. See on uus tase, kui iga-aastaste tänavauulapimiste kõrval mõeldakse ka puhtalt jalakäijate tänavate loomisele. Aga nii enamikus Ida-Viru linnades lood on. Küllap on linnajuhid piisavalt palju nii kodu- kui välismaal ringi sõitnud ning veendunud, missugust kvaliteedilisa annab linnaruumile tänav, kus pole kohta autodel ja muul raskemal transpordil. Ent väga teretulnud on ka projektid, mis mõeldud niinimetatud maanteeväliste kergliiklusteede arendamiseks ning millega on mõnel pool üsna kaugele jõutud. Põhjaranniku arvates on positiivne, et võimumehed on lõpuks hakanud meie elukeskkonda hindama mitte ainult autoaknast vaadates. Praegu on meie linnad autode nägu. Jalakäijate ja ratturite liikumisvabaduse laiendamise muudab see nägu inimlikumaks.

Päris oma toit tuleb ausse tõsta

VÕRUMAA TEATAJA. Pärast Ester Tuiksoo lahkumist põllumajandusministri kohalt kadus avalikkuse tähelepanu alt ära ka tema juhtimisel ellu kutsutud, miljooneid kroone maksev Eesti toidu kampaania. Ajal, kui toiduainete hinnad püstitavad poodides järjest uusi hinnarekordid, tundub jutt toidutööstust tuleb toetada, aga raha ei tuleks kulutada eeskätt väiketootjate kauba kättesaadavuse parandamiseks.

Koostanud Urmas Lauri

LAUSELAEN

„Haapsalu-suguses linnas peaks ka peatänaval olema võimalik jalgrattaga sõita.”

Tõnis Padu, muinsuskaitse spetsialist (Lääne Elu, 20. märts)

ARVAMUS

Eiki Nestor

Riigikogu sotsiaaldemokraatide fraktsiooni esimees

Kiirele pensionitõusule ei tohi maksuvaba määr jalgu jääda, sest see tooks kaasa pensionäride suhtes tülikat ja riigile liigset sekeldamist.

Viie viimase aasta jooksul peetud visa võitlus selle nimel, et muuta pensionide indekseerimise korda ja muuta see rohkem sõltuvaks palkade kasvust, on jõudnud tulemuseni. Uus indeks tähendab kindlasti kiiremat pensionitõusu. Teine oluline muudatus on see, et madalamat palka saanud inimeste pensione tõstetakse nüüd mõnevõrra kiiremini. Riiklik pensionisüsteem on nüüdsest solidaarsem ja õiglasem kui enne kehtinud kord.

Näiteks uue seaduse jõustumisel (ehk selle aasta aprillist) tõuseb pension 21,6%, aga vana arvestuse kohaselt oleks pension tõusnud natuke alla 16%. Siinkohal toon näite, et 44aastase tööstaažiga pensionäri suurenemine pension 791 krooni võrra.

Vaatamata sellele, et tööealiste inimeste arv meil kogu aeg väheneb ja pensioniealisi tuleb juurde, jääb keskmine pension keskmise palga võrreldes samale tasemele.

Äärmiselt meeldiv on tõdeda, et uue indekseerimissüsteemi järgi tõusevad keskmised pensionid kiiresti. Kuid kiire pensionitõusu taustal võib tekkida olukord, kus pensionidele kehtiv tulumaksuvaba määr jääb keskmisele pensionile alla. Vältimaks seda, et pensionärid peaksid hakkama tulumaksu tagasi maksuma, on riigikogus koostamisel eelnõu, et täiendav tulumaksuvaba määr pensionidel kasvaks, arvestades pensioni kasvu aastate lõikes.

Üldine tulumaksuvabastus, mis aastal 2008 on kuus 2250 krooni, kehtib loomulikult ka pensionidele. Lisaks sellele kehtib pensionide puhul ka lisatulumaksuvabastus 3000 krooni kuus. Kokku teeb see summa käesoleval aastal pensionide puhul 5250 krooni maksuvaba tulu.

Üldine tulumaksuvabastus, mis aastal 2008 on kuus 2250 krooni, kehtib loomulikult ka pensionidele. Lisaks sellele kehtib pensionide puhul ka lisatulumaksuvabastus 3000 krooni kuus. Kokku teeb see summa käesoleval aastal pensionide puhul 5250 krooni maksuvaba tulu.

ARVAMUS

Lauri Luik

riigikogu liige, Reformierakond

Noore inimesena tean hästi, kui vajalik on lapsele lisaks kooliharidusele ka võimalus eneseteostuseks ning arenemiseks huvialaringis. Reformierakond peab oluliseks, et iga laps saaks areneda ning osaleda talle huvi pakkuvates tegevustes. Seetõttu oleme rakendamas programmi, millega tagame aastast 2000 krooni ringiraha igale lapsele vanuses 6–19 aastat.

Huvialaringides areneb ja avardub laste maailm. Tekivad harjumused, talentidel avaldub anne, suurenevad eneseteostusvõimalused jne. Spordiringis teevad esimese treeningu tulevased olümpiavõitjad, muusikakoolis Mozartit ning kunsti- ja käsitööringis tulevased Leonardo Da Vincid. Peamine eesmärk on aga protsessis endas, lapse pidevas arengus ning eneseteostuses.

Ringiraha on pearahana mõeldud igale lapsele, seejuures vähendamaks lapsevanemate rahalist koormust ning suunamaks lisavahendeid huvihariduse valdkonda. Pikas perspektiivis suurendamaks ka huvitegevuses osalevate laste arvu.

Praegu on Eestis veidi üle 200 000 lapse vanuses 6–19 aastat. Nendest tegeleb huviharidusega vaid alla poole, mille üle küll väga rõõmu tunda ei saa. Põhjuseid on mitmeid, kuid nii

Pension tõuseb — aga edasi?

2008. aastal on keskmine pension 4588 krooni. Järgmisel aastal on prognoositav keskmine pension juba 5315 krooni, mis ületaks praegu kehtiva maksuvaba pensioni piiri. Ehk siis kehtivate seaduste alusel jääks maksuvabastus pensionide korral jalgu kiirele pensionitõusule.

Koostatud eelnõu alusel on valitsusliit otsustanud vähendada pensionäride maksukoormust, et mitte vastu töötada 1. aprillist jõustuva pensionitõusu mõttele. Uue eelnõu kohaselt oleks 2009. aastast maksuvaba pension 5800 krooni kuus.

Ilma seaduse muudatusega peaks 23% pensionäridest ehk ligi 86 500 pensionäri hakkama maksuma tulumaksu riigile tagasi. Riik sellest suurt ei võidaks, pensionärid aga kaotaksid kindlasti.

Sotsiaaldemokraatide ettepanek nägi ette, et pensionide täiendav maksuvaba tulu hakkab tõusma eelnõu kohaselt 300 krooni võrra igal aastal. Järgmisel aastal on see siis 3300 krooni.

ni, aastal 2010 3600 krooni ning 2011. aastaks 3900 krooni kuus. Praeguseks on eelnõule allkirja andnud Reformierakond ja sotsiaaldemokraadid. Ka IRL on eelnõu suhtes positiivselt meelestatud ja loodetavasti annavad oma allkirja paari nädala jooksul.

Numbri leidmine, mis arvestaks iga-aastase pensionitõusuga, vajab mitmeid arvutusi. Loogika, et maksuvaba pension oleks keskmisest pensionist mõnevõrra suurem, peab kehtima jääma ka tulevikus. Riiklikust pensionikindlustusest makstavad pensionid jääksid tulevikuski maksuvabaks. Maksu alla läheksid aga ka siis eripensionid.

Kiirele pensionitõusule ei tohi maksuvaba määr jalgu jääda, sest see tooks kaasa pensionäride suhtes tülikat ja riigile liigset sekeldamist.

Ka üldine maksuvaba tulu kõikidele tõuseb igal aastal 250 krooni võrra. Aastaks 2011 on maksuvaba tulu 3000 krooni kuus.

Huvialaring igale lapsele

mõnigi laps jääb huviringist eemale rahapuudusel. Seepärast olemegi käivitamas ringiraha programmi.

Antud programmi keskmes on laps. Kuid kogu masinavärgi rakendamiseks tulevad mängu ka lapsevanem, kohalik omavalitsus ja huvialaring.

Oluline on teada, et ringiraha on mõeldud aastase pearahana kõikidele lastele, kes käivad ükskõik millises huvikoolis, spordiklubis või huviringis sõltumata nende omandivormist ning ka sellest, kas ring on tasuline või tasuta.

Riik rahastab kohalikke omavalitsusi läbi tasandusfondi sihtotstarbeliselt. Omavalitsus suunab raha omakorda vastavasse huvialaringi. Tähtis on aga see, et huvialaring oleks registreeritud vastavas kohalikus omavalitsuses. Kui omavalitsus katab huvihariduse kulud oma eelarvest ning puudub lapsevanema osalustasu, suunatakse omavalitsustele raha vastavalt ringides osalevate laste arvule. Seda saab kasutada huviringi õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate töö tasustamiseks või õppevahendite soetamiseks.

Mida peab tegema lapsevanem, et oma lapse huviharidusele tehtud kulutused kompenseeritaks?

Oletame näiteks, et lapsevanemad

Malle ja Kalle elavad Haapsalus ning maksavad täna oma tütre Mari kunstiringis käimise eest 500 krooni ja balletitrenni eest 1000 krooni aastas. Selleks, et riik selle raha kompenseeriks, peab lapsevanem tegema taotluse vastavas summas oma elukohajärgsele omavalitsusele ehk siis antud juhul Haapsalu linnale.

Aladusele, mille vormi ja tingimused kinnitab kohalik volikogu, tuleb kanda lapse nimi, andmed ning ringi nimi. Seepeale suunab omavalitsus raha otse huviringile Mari osalustasu katmise hüvitamiseks, mistõttu vanemad enam ringiraha maksta ei pea, sest huviharidusse makstav kogusumma jääb 2000 krooni piiresse.

Juhul, kui Mari kunstiring asub teises omavalitsuses, näiteks Ridala vallas, saab lapsevanem ringiraha kasutada ka seal. Omavalitsused arveldavad omavahel ise.

Vaatamata sellele, et Mari käib nii kunstiringis kui ka balletitrennis, saavad osalustasud kompenseeritud mõlema ringi tarvis, sest summa ei ületa 2000 krooni. Mul on hea meel, et oleme astumas olulist sammu selles suunas, et iga laps saaks osaleda talle huvi pakkuvates ringides, olenemata lapsevanema rahalisest olukorrast.

KIRJAD

Ootame teie arvamusi: Lääne Elu, Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222, 473 7111, info@le.ee

Üdruma areneb Euroopa toel

Üdrumal on nii spordiplats, rahvamaja kui ka remonditöökoda ehitatud euroraha toel

Urmas Lauri
urmas@le.ee

Kullamaa vallas on Eesti edukaimad abirahataotlejad. Neljapäeval avati Üdrumal remonditöökoda.

Eriliseks teeb poolteist miljonit krooni maksnud remondikoha see, et kolmandik vajaminevast rahast saadi Euroopa Liidu abiprogrammist „Maamajanduse mitmekesistamine“.

„Erakordne on remondikoha avamine selles mõttes, et see on meie firma esimene teeninduslik ettevõtmine,“ rääkis Reinu-Einar OÜ direktor Einar Pärnpuu. Seni on tema firma kümme aastat teravilja ja rapsi kasvatanud.

„Kuus aastat tagasi me tegime juba esimese SAPARDi toetuse ja vahepeal oli meie firma kõige suurem arvu poolest projektide kirjutaja Eesti Vabariigis,“ rääkis Einar Pärnpuu uhkustundega hääles. „Ja sellele autoremonditöökojale andis tõuke just võimalus kasutada maamajanduse mitmekesistamise meetet, kust saime Euroopa Liidu abiraha 400 000 krooni.“

Uues remondikohas on esialgu ametis üks töömees. Kui kliente jätkub, otsitakse teine meistrimees veel lisaks.

Praegu on pearõhk autotehnoloogil, kuid üks boks on tehtud ka selleks, et sinna sisse mahub kombain või traktor. Juba avapäeval tegi Piirsalu põllumajandusühistu juht Elvo Lepmaa Pärnpuuga kaupa, et ta oma põllutöömehi üdrumal korrastada saaks.

Einar Pärnpuu (paremal) sõnul on projektkirjutamine lihtne. Ideed on temalt ja teostus abikaasalt.

URMAS LAURI

„Läänemaa jaoks on Üdruma remondikoha avamine äärmiselt oluline, kuna riik oma kokkuvõtte poliitika aluseks võttes on avalikke teenuseid nii posti kui side alal kokku tõmmanud ja nüüd on võimalus meil näha seda, et ettevõtjad on ise asunud avalikke teenuseid pakuma,“ ütles Lääne maavalitsuse maaelu peaspetsialist Mati Kallemets.

Kallemets lisas, et riiklikud

regionaalprogrammid annavad külale võimaluse pakkuda avalikke teenuseid nii külaühenduste ja külaseltsingute kaudu ning selleks on mitmeid riiklikke programme.

Läänemaa on Mati Kallemetsa sõnul projektide kirjutamisel olnud edukas. Kallemetsa sõnul ollakse külalaste toetamisel eriti aktiivsed just Kullamaal.

Meetme 3.2 programmist on

valminud Üdrumal külaseltsimaja ja praegugi on Kullamaa vallast samas programmis järege ootamas kaks taotlust. Maavanem on need taotlused juba heaks kiitnud.

„Kui mina läksin Kullamaa vallavanemaks, siis esimesse SAPARDi külameetmesse esitati Läänemaa 13 tööd, Kullamaa valla osa oli neist viis,“ meenutas Einar Pärnpuu aega, mil ta vallavanem oli.

Kutsekool õpetab värvimulla ja õlleseguga maalrite efektitöid

Enriika Liiv
enriika@le.ee

Möödunud nädalal osalesid kutsekooli õpilased ja muud soovijad neljapäeval koolitustel Helsingi õppejõu juhendamisel, kes õpetas erinevaid jäljendustehnikaid.

„Jäljendustehnikad on mitmesugused imitatsioonid marmorist ja erinevatest puidumustritest nagu tamm, kask, mahagon jm, lisaks ornamentide joonistamine,“ selgitas kooli arendusdirektor Aile Nõpuu.

Maalritööst huvitatud inimesed maalivad marmor- ja puidumustreid naturaalse värvimuldadega.

Õppejõud Tuula Mikkola sõnul segatakse värvimuld õllega, millega vastav hele plaat värvitakse. Lõpuks pannakse

peale glasuur. „Sama tehnikaga on kaunistatud ka meie kool ja Helsingi väga mitmed vana korrusmajade koridorid,“ ütles Mikkola, kelle endagi kodus on vannituba ja elutoa sein efektiivselt kujundatud.

Haapsalu koolitusel osales kümme huvilist koolist ja väljaspoolt. Õpilaste sõnul oli kõige raskem maalida muster selliselt, et see loomulik ja mitte kunstlik välja näeks.

Tuula Mikkolaga olid kaasas neli õpilast Helsingi Keskpuisto ametikoolist, kes kujundasid lõputööna eri jäljendustehnikates seinatammiku Ehituse õppekompleksis. Sein jääb püsivalt kooli interjööri. Nii samuti Haapsalu kutsekooli õpilaste tööd. „Mõned on töid koju ka küsinud, kuid ei tea, kas nad saavad,“ naeris Mikkola. Mikkola eriviimistlusteh-

Helsinki kutsekooli maalriõpilased kujundasid jäljendustehnikas oma lõputööna HKHK seinale.

ARVO TARMULA

nikate koolitus toimus esimest korda 2003. aastal, kui kutsekool veel Taeblass oli. Haapsalus toimub koolitus teist kor-

da. „Neli päeva on koolituseks väga lühike aeg, kuigi põhitadmised saab omandada ka ühe päevaga,“ ütles Mikkola.

Haapsalu kunstikoolis näeb koolipoiste töid 2008

Neljapäeval tuleva esmaspäevani on Haapsalu kunstikooli saalis väljas järjekordne Läänemaa õpilaste töid näitus „Poiste tööd 2008“.

„Tegu on traditsioonilise näitusega, mis jäi mullu vahe-

le, sest oli üle-eestiline näitus, aga seekordne on meil juba neljas kord,“ ütles Haapsalu sanatoorse kooli käsitööõpetaja Villu Baumann, kelle sõnul on tegijail plaanis jätkata igal aastal. Väljas on paarsada tööd,

millest žürii valib parimad kuues valdkonnas: parim puidu-, metalli- ja nahkehistöö, parim plastikasutus, idee ja disain. Oma lemmiku saavad välja valida ka näitusekülastajad.

Poiste töid eksponeerib kuus kooli: Haapsalu sanatoorne kool, Haapsalu Wiedemanni gümnaasium, Haapsalu gümnaasium, Nõva kool, Oru kool ja Kullamaa kool.

Kaie Ilves

Nõva kool otsib direktorit

Nõva vallavalitsus on välja kuulutanud konkursi põhikooli direktori ametikoha täitmiseks.

Viimased kaks aastat on Nõva põhikoolis töötanud direktori kohusetäitja, kehalise kasvatusõpetaja Virve Tauts, kelle leping lõppeb.

Seda, kas Tauts võiks kooli direktorina jätkata, vallasekretär Elviira Uusorg kommenteerida ei osanud. „Juhul, kui ta konkursil kandideerib, siis ilmselt küll,“ arvas Uusorg.

Kohusetäitja valiti ametisse,

kuna 2006. aastal konkursilt sobivat kandidaati ei leitud.

Konkurss direktori ametikohale lõpeb 16. mail. Kandidaadi eeldus on kõrgharidus ja vähemalt viieaastane pedagoogiline töökogemus. Omalt poolt pakub vald elamisvõimalusi.

„Ei oska öelda, kas on huvi tuntud, konkursi kontaktisik on vallavanem, kes viibib puhkusele,“ ütles Uusorg.

Septembrist kujundatakse Nõva Põhikool ümber laste- ja põhikooliks.

Enriika Liiv

Haapsallane avab Pärnus pastellinäituse

Haapsalu harrastuskunstnik Ants Roos avab täna Pärnu kesklinnas Punases tornis oma maalinäituse.

„Maale on Ahvenamaast, Läänemaa, Walesist, Hispaaniast,“ ütles Ants Roos. „Kõik on pastellid, maastikumaalid.“

Punane torn on Roosi sõnul põnev näitusepaik, mille keldrikorrusel asub klaasitöökoda, esimesel korrusel kunstipood ja üleval galerii, kuhu Roos

seab üles tosinajagu pilte.

„Näitusepaigast sain teada tänu meie kunstikooli direktorile May Avasalule, kelle näitus oli seal möödunud aastal,“ märkis Roos. Enamik maale on viimase paari aasta looming, värskem valmis kunstniku sõnul alles pühapäeval.

Näituse avamine on täna kell neli ja see jääb avatuks kolmeks nädalaks.

Tarmo Õuemaa

Haapsalu sai uue kinoaparatuuri

Möödunud nädalast on Haapsalu kultuurikeskuse kinos uus moodne aparatuur, mis parandab näidatava filmi pildikvaliteeti ja kuvab selle suuremale linale.

„Paraneb pildikvaliteet ja ka helikvaliteet,“ ütles Haapsalu kultuurikeskuse haldusjuht Arne Adelman. „Pilt tuleb suurem ka, neli korda üheksa meetrit.“

Kaks seanssi on uue aparatuuriga kino juba näidatud. „Oli pisiviperusi, nagu uute

asjadega ikka,“ tunnistas Adelman. „Aga õudusfilmifestivali ajal taolisi enam ei tule, sest saime need asjad selgeks.“

Senine Haapsalu kinonäitamisaparatuur pärines aastast 1975, samast ajast, kui valmis ka kultuurimaja.

Kinoaparatuuri vahetus läks kokku maksma 700 000 krooni, millest 300 000 andis Haapsalu linn ning 400 000 krooni tuli kultuuriministeeriumi projekti „Kino tuleb tagasi“ kaudu.

Tarmo Õuemaa

MIS JUHTUS?

Politsei tabas roolijoodikud

Reede õhtul kella üheksa paiku peatas politseinik Risti vallas Risti-Kuijõe tee viiendal kilomeetril sõiduauto. Roolis oli 1968. aastal sündinud juhiloata purjus mees, kes on ka varem sama teo eest karistada saanud.

Eile hommikul veidi enne kella seitset peatas politseinik Haapsalus Tallinna maanteel Toyota Corolla, mida juhtis 1957. aastal sündinud purjus mees, kes on ka varem sama teo eest karistada saanud.

Autoärändajad astuvad kohtu ette

Haapsalu ringkonnaprokurör Indrek Kalda saatis kohtusse materjali 20aastase Silveri ja aasta noorema Heino aastataguse omavoli kohta Ristil.

Mullu veebruaris üritasid purjus Heino ja Silver koos kolmanda kaaslasega võõra auto sõitma minna. Et mootorit ei õnnestunud neil käivitada, läksid nad teise auto kallale. Lõhkusid süüteluku ja proovisid käivitada. Lükkasid autot 50

meetrit edasi ja pukseerisid teise autoga veel paar kilomeetrit, enne kui jätsid maanteele.

Tegemist on praegu Tallinnas töötavate noormeestega, üks on luksepp, teine autojuht. Tööl on neid iseloomustatud hästi, ütles Kalda.

Mõlemat on varem kolmel korral väärteo korras karistatud. Mehi võib oodata nüüd kas rahaline karistus või kuni kolmeaastane vangistus, lisas Kalda.

Lehte Ilves

Purjus mehed vägivallatsesid

Kolmapäeval kallas nelja paiku öösel Lihula vallas Kirbla külas paisus sõnavahetus tülik. Tundmatu mees tarvitas nais-terahva suhtes füüsilist vägivalda.

Neljapäeva õhtul kella poole kuue paiku sisenes Haapsalus Haava tänaval asuvasse korterisse 1979. aastal sündinud mees, kes sõimas korterielanikku ja lõi tema ema. Politsei pidas purjus õiguserikkuja kinni ja viis kainenema.

Kaie Ilves
Haapsalu politsei andmeil

EESTI

Kuressaare koolis algab golfiõpe

Kuressaare gümnaasium kavatses esimese Eesti koolina võtta õppekavasse golfi- ja tenniseõpetuse ja juurutada neid alates järgmisest õppeaastast.

Saaremaal veel oma golfiväljakut pole, kuid suve lõpus peaks esimene täismõõtmelise väljak Kuressaare külje alla valmima. Tenniseväljakuid on nii sise- kui välistingimustes.

Riigikogu valib uue juhatuse

Neljapäeval valib riigikogu uue juhatuse. Vastavalt koalitsioonileppele peaks koha säilitama Isamaa ja Res Publica Liidu esindaja Ene Ergma ning ühe aseesimehe koha Reformierakonnast Kristiina Ojuland. Riigikogu teise aseesimehe kohal jätkab opositsiooni esindaja, keskerakondlane Jüri Ratas.

Villu Reiljan riigikogust ei lahku

Neljapäeval saadikupuutumatusel ilma jäänud Rahvaliidu endine juht ja kunagine keskkonnaminister Villu Reiljan ei kavatse kohtuasja ajaks riigikogu liikme staatusest loobuda, ütles Rahvaliidu peasekretär Kajar Lember.

Saadikupuutumatusel äravõtmise põhjuseks on Villu Reiljanile esitatud kahtlustus pistise nõudmises suures ulatuses ajal, mil Reiljan oli veel keskkonnaminister.

Toimub konverents Meri mälestuseks

Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus ja Lennart Meri Euroopa Sihtasutus korraldavad 28.–30. märtsil Tallinnas teise Lennart Meri mälestuskonverentsi, millest võtab osa mitu tuntud tipp-poliitikut ja analüütikut.

President Lennart Meri mälestusele pühendatud konverents on kavandatud iga-aastaseks traditsiooniks.

Saarlastel on lambaid kõige enam

Saaremaa põllumajandus on jätkuvalt Eestis esirinnas lammaste ja lihavesi arvu poolest, selgub põllumajandusministeeriumi koostatud 2007. aasta ülevaatest. Mullu oli Saaremaal 10 421 lammast. Teisel kohal olval Võrumaal oli 4827 lammast, kirjutab Oma Saar.

Saaremaa on Läänemaa järel teisel kohal ka lihavesi arvu poolest: lihatõugu lehmi on Läänemaal 942, Saaremaal 804 ja Hiiu maal 627.

BNS, etv24, EPL Online

PRIA ootab loomapidajaid toetusi taotlema

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA) alustas toetuse-taotluste vastuvõttu loomapidajatel, kellel on tänavu võimalik saada viit liiki toetusi. Esmakordselt saab toetusi vormistada kliendiportaali e-PRIA vahendusel.

„Suures osas on toetuse tingimused jäänud võrreldes eelmiste aastatega samaks, kuid mõned muutused siiski on. Lisandunud on ka üks täiesti uus toetusskeem,” selgitas PRIA toetuste osakonna juhataja asetäitja Terje Kukk. „Aga toetuste esitamises oleme astunud küll suure sammu edasi — kõik soovijad saavad oma taotlused meile esitada kliendiportaali e-PRIA vahendusel internetis,” ütles ta.

Ammlehma ja ute kasvatamiseks makstakse täiendavat otsetoetust loomade eest, kes on karjas olemas tänavu 19. märtsi seisuga ning keda peetakse vähemalt 12. maini, selgitas PRIA pressiesindaja Maris Sarv-Kaasik.

Ammlehmad ja lehmullikad peavad olema taotlusvooru alguseks vähemalt kaheksakuused, toetusõiguslikud tõud ja ristandid on loetletud toetuse juhendis. Ute kasvatamise täiendava otsetoetuse tingimuseks on, et karjas on vähemalt 10 utte, kes 12. maiks on vähemalt üheaastased.

Ammlehmad ja lehmullikad peavad olema taotlusvooru alguseks vähemalt kaheksakuused. URMAS LAURI

Veel on võimalik taotleda tootmisest lahtiseotud täiendavaid otsetoetusi uttede, veise loomühikute ja piimakvoodi kohta. Siin võetakse aluseks 2007. aastal täiendavate loomatoetuste taotlemise menetlemisel kindlaks tehtud piimakvoodi või veise loomühikute kogused.

Kui enamikke registritoiminguid on juba terve aasta saanud teha e-PRIA vahendusel, siis nüüd lisandus neile ka loomatoetuste taotlemine, lisas Maris Sarv-Kaasik.

E-PRIA kasutamiseks on vaja internetiühendusega arvuti ning ID-kaarti koos selle lugetajaga või internetipanga kasutajatunnuseid. E-PRIA üksikasjalik kasutusjuhend vaatab vastu kliendiportaalist <https://www.eesti.ee/epria/>

ning samm-sammult annab taotlusvormide täitmise käigus nõu programmi ise. Abi saab e-PRIA kasutaja ka telefonil 737 7677 või kirjutades meiliaadressil portal@pria.ee.

Loomatoetuste taotlusi võetakse vasti 6. aprillini, toetuste määramise otsused tehakse 10. juuniks ning raha makstakse välja 30. septembriks.

Urmass Lauri

Memnoni kolossid on umbes 20 meetri kõrgused massiivsed liivakivist kujud, mis valvasid vaarao Amenhotep III auks loodud templit. URMAS LAURI

Egiptuses avastati iidse kuninganna kuju

Egiptuse ja Euroopa arheoloogid teatasid laupäeval, et on avastanud riigi lõunaosas Memnoni kolosside lähedal iidse kuninganna suure kuju.

Hindamatu leid kujutab 18. dünastia vaarao Amenhotep III abikaasat kuninganna Tiid ning kuju kõrgus on 3,62 meetrit. Leiu asukoht on massiivsete Memnoni kolosside juures, mis paiknevad Luxoris kuulsas Kuningate Orus.

Lisaks leidsid arheoloogid veel kaks vaaroad ja kuningannat kujutavat sfinksi ning vaarao kaitsnud lövi peaga jumalannast Sehmetist loodud 10 mustast graniidist kujukest.

Egiptuse kultuuriminister Faruq Hosni nimetas leidu „muljetavaldavaks” ja avaldas lootust, et avalikkusele pannak-

se kujud vaatamiseks välja järgmisel aastal. Tema sõnul paigutatakse need vabaõhumuuseumis ansambliks koos kahe, mõned aastad tagasi välja kaevatud 15-meetrise kujukaga, Memnoni kolossidest saja meetri kaugusele.

„Kui need uued kolossid ja teised uued leiud pannakse üles..., muutub koht üheks olulisemaks vaaraoe-aegseks vabaõhumuuseumiks,” ütles kaavamisi teostanud arheoloogide rühma juht Hourig Sourouzian.

Sajandite jooksul on Niiluse jõe tõusuveed ujutanud korduvalt kogu ülejäanud piirkonna alad. Arheoloogid loodavad kaevetööd leiukohas viia lõpule järgmise viie aastaga.

BNS

VÄLISMAA

Patarkatsišvili pärand kütab kirgi

Hiljuti Londonis surnud Gruusia miljardäri Badri Patarkatsišvili (pildil) omaksed saatsid kirja peaminister Lado Gurgenidzele, milles palutakse peatada Patarkatsišvili kauge sugulase, USA kodaniku Joseph Kay (endise nimega Jossif Kakališvili) volitused Patarkatsišvili varade haldamisel Gruusias, kuna peavad tema esitatud dokumente võltsituks. Kay saabus Thbilisisse laupäeval ja teatas ajakirjanikele, et Patarkatsišvili andis veidi enne surma talle õiguse kasutada varasid, mille väärtuseks on hinnanguliselt 12 miljardit dollarit. Muu hulgas teatas Kay, et ta on Patarkatsišvili asutatud telekanali Imedi omanik.

Leedu elanikud emigreeruvad

Ligikaudu 400 000 Leedu kodanikku on 18 eseseisvusaasta jooksul emigreerunud, mistõttu 3,3 miljoni elanikuga riik on kaotanud üle 10 protsenti rahvastikust, teatas migratsiooniameti asedirektor Dainius Paukste reedel. Kasvanud on ka riiki saabunud välismaalaste arv. Kui 2004. aastal anti Leedus välja 6400 ajutist elamisluba, siis 2006. aastal oli neid 8800 ja mullu 12 400.

Läti sõdurid õpivad mägironimist

Üheksa Läti kaitsevälalast suundusid reedel Nepaali, kus harjutavad kahe nädala jooksul Himaalajas mägironimist. Mägironimisoskusi läheb vaja lahinguülesannete täitmiseks mägisel maastikul, näiteks Afganistanis.

Iraagis on hukunud 4000 USA sõdurit

Iraagis on viis aastat kestnud sõjategevuses saanud surma 4000 Ühendriikide sõdurit, teatas sõltumatu veebikülj icasualties.org oma arvutustest, kui armeed teatas nelja Ameerika sõduri hukkumisest pühapäeval. Bagdadi lõunaosas aset leidnud teeäärse lõhkekeha plahvatuses sai neli sõdurit surma ja üks haavata.

Bhutanis valitakse esimest parlamenti

Bhutanis toimuvad esimesed parlamendivalimised, millega lõppeb riigi rahumeelne üleminek absoluutselt konstitutsioonilisele monarhiale. Pühapäeval valisid Bhutani kodanikud rahvusassambleed. Detsembris toimusid valimised parlamendi ülemkotta, vahendas BBC.

BNS, etv.24

METS

Hendrik Nõmme
metsameister
GSM 526 6265
hendrik@holmen.ee

HOLMEN

k kasvava metsa, kinnistute ja metsamaterjali ost

METS www.holmen.ee

Holmen Mets AS, Pärnu mnt 105, 11312 Tallinn, tel 665 2440, holmenmets@holmen.ee

OOTAME OSALEMA TRADITSIOONILISEL EMADEPÄEVA FOTO- JA JOONISTUSKONKURSIL

"Üheskoos emaga"

Oodatud on fotod, joonistused või muus tehnikas valmistatud, millel on kujutatud peresid koos emaga

Palume valmistatud varustada pealkirja, autori nime ja kontaktandmetega ning saata aadressil EELN Haapsalu Püha Johannese kogudus, Kooli 6, pk 51, 90501, Haapsalu või emadepaev2008@hot.ee

Osalema on oodatud üksikisikute ja kollektiivid

Teev: emadepaev2008@hot.ee või 528-9527

Tööde esitamise tähtaeg on 7. aprill

Naitusega saab Haapsalu toomkirikus tutvuda ja toid hinnata alates 13. aprillist

Konkursi korraldavad: EELN Haapsalu Püha Johannese kogudus, Sõbravennade Piirva Auhetustööde Haapsalu kogudus, Haapsalu Meedikali Kirik, Haapsalu Bepitõhugudus

Muudame üheskoos emadepäeva eriliseks!

FESTIVALI ESITLEB:

HÖFF

Haapsalu Õudus ja Fantaasiafilmide Festivali ametlik leht

27. - 30. märts 2008

www.hoff.ee

HIRMSALT FANTASTILINE HÖFF

Taas täituvad kolmeks märtsi täiskuuööks Haapsalu Kultuurikeskuse saalid Eesti ja naaberriikide kinohuvilistega. Käes on kolmas Haapsalu Õudus- ja Fantaasiafilmide Festival, mis seekord toob kohale rahvusvaheliselt tunnustatud režissööre, Hispaania filmide eriprogrammi, Eesti-Poola kultusfilmi "Navigaator Pír", Taani edukaima perefilmi ning ka kurikuulsa šokidokumentaali "Must päike". Festivalimeeleolu loomiseks jõuab HÖFF ka linnatänavatele noorteprojektiga **Boxwars** ning visuaalsete helide festivali **Plektrum klubiõhtuga**. Toimub palju ning mõeldud on kõikidele vaatajatele.

Milleks siis ikka?

Tihti küsitakse kas ja milleks üldse on Eestis tarvis õudus- ja fantaasiafilmide festivali? Laialt levinud linnalegendi kohaselt kutsub õudusfilm esile vägivalda ja vastavaid linatõuseid tarbivad ainult mustade juustega nahka riidetatud teismelised. Igatahes mitte normaalsed tavakodanikud. Tsiteerides vabalt paar nädalat tagasi ühel kohtumisel kuulnud härrasmehe väljendit "õudusfilm on režissööri haiglaste fantaasia vili".

Võin väita, et žanrifilme ei tarbi ainult teismelised ning sageli omavad need tugevat ühiskonna- või nähtusekriitilist allteksti. Samuti valmib igal aastal linatõuseid, mis ei jõua Eesti kinolevisse ega mahu PÖFFi programmi. Ka on Eesti ajaloolisest iseärasusest johtuvalt jäänud publikule näitamata mitmed filmiarjalukku kuuluvad kultusteosed, mis omal ajal läänes keskööfilmidena publikut kinosaalidesse naelutasid

ning tulevase filmitegijaid, näiteks Quentin Tarantinot inspireerisid. Kui lisada fakt, et HÖFF üritab pakkuda alternatiivi Hollywoodi kommertskinole - Taani fantastiline seiklusfilm "Kadunud hingede saar" on võrreldav Harry Potteri sarjaga, siis pole täiendavaid põhjuseid festivali toimumiseks tarvis.

Õudusfilm kui ühiskonna peegel

Mullu festivali väisanud maailma suurima kultusfilmide arhiivi juhataja Xavier Mendik väitis, et "mida halvem aeg ühiskonnale, seda parem aeg õudus- ja fantaasiafilmile". Õudusfilm on kui hea maitse ja kriitika piiridest väljuv žanr, mis räägib avameelselt teemadel, mida "heas seltskonnas" pole paslik arutada. Lisaks tunnevad ohtliku nišžanri vastu miskipärast ühtmoodi huvi nii filmitegijad kui ka publik ning mitmed värvikad hirmufilmid on režissööridele toonud maailmakuulsuse. Splätterkomöödiatega **Bad Taste** ja **Braindead** alustanud uusmeremaalane Peter Jackson korjas 15 aastat hiljem loorbereid "Sõrmuste isanda" triloogiaga.

Mida kritiseerivad siis käesoleval aastal HÖFFil linastuvad filmid? Meid ümbritsev meediaruum on küllastunud sõjakaadritest ja krimiohvritest, kelle kannatused on muutunud kaubaks, mida ühiskond meedia vahendusel passiivselt tarbib. Ehk seetõttu on jälle aktuaalseks muutunud **zombiefilmid**, kus elavad surnud sümboliseerivad passiivseid ja otsustusvõimetuid indiviide, kes oma käskijale vastuaidlematult alluvad (Pakistani esimene õudusfilm "Tapamaja"). Tänavuse

ekstreemfilmina linastuv šokumentaali "Must päike: Nankingi vägistamine" toob vaatajateni 1938. aastal Nankingi linnas aset leidnud Jaapani keiserliku armee võikad sõjakuriteod tsiviilisikute suhtes. Kõrvale jättes konkreetse ajastu ning piirkonna, tõestab film elavalt, et hoolimata mundrist väärivad kõik sõjakuriteod ning režiiimid hukkamõistu, seda eriti tänase maailma poliitilises kontekstis.

Musta huumori ja ühiskonnakriitika on ketšupist nõretavaks tervikuks vorminud ka 3. HÖFFi peakülaline, legendaarne produtsent ja režissöör **Brian Yuzna**, kelle sürrealistlik noorteõudusfilm "Seltskond" pilab uusrikkaid kodanlasi ning "Elustaja **Herbert West**" ironiseerib Frankensteini legendi ja kaasage meediini sageli loodusseadusi eiravate saavutuste teemadel.

Polegi nii hirmus

Eelneva mõttekäigu valguses ei tundugi paljud hirmufilmid enam niivõrd kohutavad. Oluline on kontekst ning seetõttu jätkab ka HÖFF käesoleval aastal festivali korraldajate ning külaliste poolt läbi viidavaid sissejuhatusi ja diskussioone, millega seletavat raamistikku luua. Kokkuvõtvalt loodan, et festivali publik väljub kinosaalist kergelt raputatuna, olles läbi elanud oma fantaasiad ja hirmud on nad jätnud maha õuduse ja muudavad seeläbi Haapsalu ja Eestimaa tänavad turvalisemaks kui iial varem.

Mitte nii hirmsat HÖFFi soovides,

Sten Saluveer
festivali juht

Ei ole suuremat võitlust kui võitlus iseenda, oma saatanliku mina ja sellest tulenevate hirmudega. Ei ole suuremat võitu kui võit iseene üle!

Taas avab ukseid Haapsalu Õudus- ja Fantaasiafilmide Festival, mis oma eksistentsi kolme aastaga on end kenasti sisse söönud Haapsalu unisesse talvelõpu vaikellu: festival on nagu elakord kohe algavale kevadsuvisele melule.

Kui lüüa lahti Google'i otsingumootor, annab see õudusfilmi mõistega seondult üle 36 miljoni lehekülje. Õudusfilmi žanr ei tunne geograafilisi piire ega kultuuritõkkeid, parimate õudusfilmide allikaiks on tihti üldtuntud kirjandusklassika - "Punamütsike", "Dracula", "Frankenstein", "Dr. Jekyll ja Mr. Hyde".

Kas õudusfilm või õudne film?

Väga naturaalistlikud filmid langevad klassikalisest õudusfilmide kategooriast välja. Kiiksuga psühhiaatriline perverssus režissööri peas ei tee veel filmist klassikalist õudusfilmi, küll võib ta sellest teha õudse filmi nii kunstilises kui ka sisulises mõttes. Kahjuks on tavavaataja jaoks hakanud need piirid hägustuma. Tasub üle korrata - ekraanilt vastuvaatav julmus ei tähenda iga kord, et tegemist on õudusfilmiga, nii nagu ei ole klassikalisele õudusfilmile omane maniakk, kes naudib dokumentaalses stiilis üles võetud naturalistlikke perverssusi. Põhjuna, miks me vaatame fantaasiarikkaid õudusfilme, sageli seotuna ka teadusliku fantastikaga, on üheltpoolt kindlasti nende mängulisus. Nende filmide eelduseks on see, et kõige aluseks on mäng. Elegantne, aga piisavalt õudne mäng illusoorse tegelikkuse ja tegelikkuse illusiooni vahel, mis ju tegelikult ongi filmikunsti essents. Mäng piiridega on üks kõige erutavamaid mängu siinses elus. Jumalanna Šiva nägi unenägu maapealsest elust, kui ta ujus jões. See unenägu oli üks suur ja katkematu film. Unenägu ongi film ja, vastupidi, film on unenägu. Siiski - me teame täpselt, et unenägu nagu mängugi on võimalik ärkamise teel lõpetada.

Õudusfilmides saab surmast müüt, kuid tuleb mees pidada, et õudusfilmid müstifitseerivad surma kõige lihtsustataval kujul: surm õudusfilmis tähendab seda, et koletised saavad su kätte. See on igavene mäng alateadliku hirmuga surma ja pimeduse ees, nii meie sees, kui ka väljaspool meid, ja võit selle üle.

Kangelaslikku võitlust teile!

Tiina Lokk
Tallinna Pimedate Ööde Filmifestivali direktor

HÕFFi põhiprogramm

Tavapärast moodustavad festivali põhiprogrammi tuumiku värsked filmid, mis näitavad tänapäevase õudusfilmi suundumusi.

Millest alustada? Ehk ühest omapärasest nähtusest, milleks on Pakistani *zombie*film. Küsite, mis imeloom see veel on? Kuuma poliitika kõrval tehakse sealmail ka filme ja muuseas sugugi mitte halbu. Nagu väiksel selgest taevast hakkas mullu suvel festivalidel järjest auhindu noppima Pakistani õudusfilm **"Tapamaja"** ja näib, et filmi võidukäik ei lõpe niipea. Mis siis selles pealtnäha lihtsakoelises *road-movie*'s nii erilist on, et seda taevani kiidetakse? Eks oma silm ole kuningas. Aga eestlastel oleks pakidelt küll üht-teist õppida, kasvõi seda, kuidas mitte millegi eest saab teha päris korraliku õudusfilmi.

Prantslased suudavad igal aastal üllatada vähemalt ühe korraliku õudusfilmiga, HÕFFil esindab Prantsusmaad seekord ülibrutaalne ellujäämisõudukas **"Sees"**. Olgu kohe öeldud, et festivali korraldajad ei soovita filmi vaadata noortel ega rasedatel naistel, sest nagu filmi pealkirigi vihjab, toimub tegevus veel sündimata lapse ümber, keda ihkab endale ootamatult peatgelase koduuksele ilmunud naine. Igatahes kõikidele "Saagidele" ja "Hostelitele" laksab see film korralikult ära, olge te hoiatatud.

Eelmise filmi meeoluga võrreldes teeb kannapöörde noore Kanada lavastaja Jon Knautzi komöödiasugemetega *horror-action* **"Koletistetapja Jack Brooks"**. Peaosa kuulub selles kunagi laste hirmuunenägu kehastanud Robert "Freddy Krüger" Englundile, kelle tegelane hakkab kurjuse sunnil tasapisi koletiseks muutuma. Kuigi film linastub Haapsalu Kultuurikeskuses alles kell 1 öösel, on oodatud kõik, kes hoolivad hogsast meelelahutusest.

ingliseelse uusversiooniga, mida on saatnud suur edu mainekatel festivalidel. Filmi keskmes on perekonna pantvangi võtnud sissetungijad, kes asuvad end lõbustama üha sadistlikumaks muutuvate "mängudega". Väga tabavalt on režissööri taotlusi iseloomustatud ka filmi sünopsises - Haneke ei taha, et veri jääb vaid ekraanile, ta tahab, et see jookseks lõpuks ka vaatajate pähe.

Ja lõpuks muidugi jaapanlased, ilma kellela ükski õudusfilmide festival hakkama ei saa. Alustame tuntuimast, 1980. aastate lõpu ühe veidrama filmi "Tetsuo" autori Shinya Tsukamoto 2006. aasta tööst **"Luupainajate detektiiv"**, kus lisaks kaunile näitlejatele pakub silmailu filmi kunstiline teostus ning muidugi meeldivalt ja samas eemaletõukavalt hingepugev hirm tundmatuse ees. Filmile on peagi tulemas järg, seega jääme ootama. Vähem pingeline pole ka legendaarse jaapani animaatori Osamu Tezuka poja Macoto psühhotriller **"Surmav suudlus"**, mis teeb kummarduse tuntud hirmufilmide loojatele nagu Hitchcock, Argento ja Fincher. Moemaailma lavataguseid paljastavas põnevikus astuvad üles mitmed Takashi Miike lemmiknäitlejad ja kultusfilmist *Battle Royale* tuule tiibadesse saanud tänased staarid.

PS! Kindlasti ärge magage maha ka põhiprogrammi filmide ees linastuvaid põnevaid lühifilme.

Helmut Jänes

Võlurid ei tule ainult Sigatüükast!

Tõeliselt meeldejäädavaid ja nauditavaid fantaasiafilme, mis sobivad nii noorematele kui ka vanematele vaatajatele, valmib maailmas igal aastal tohutult ning mitte ainult Hollywoodis. Kahjuks jõuab neist Eesti kinolinale või teleekraanidele kaduvväike osa. Just seetõttu otsustas HÕFFi meeskond juba 2007. aastal alustada pühapäevaste laste-, noorte- ja perefilmide traditsiooni, et vaatajad saaksid osa parimatest fantaasia-, seiklus- või multifilmidest.

3. HÕFFi maiuspalaks on 2007. aastal valminud põnev fantaasiaseiklus **"Kadunud hingede saar"**, mis tõusis kodumaal Taanis üheks aasta vaadatuimaks linataseks, meelitades kinno ühti viisi nii noori kui täiskasvanuid. Filmi kangelannaks on võlukunstist huvitatud 14-aastane Lulu, kes oma venna Sylvesteri ning emaga asub elama rahulikku väikelinna. Ühel öhtul

tabab Sylvesteri valgussähvatus ning oma meelehärmiks avastab Lulu, et Sylvesteri on oma valdusesse võtnud saja-aastase võluri Hermannit vaim. Koos naabripoiss Oliveri ning ontliku leiutaja Richardiga avastavad noored end elu suurimast seiklusest. Nad asuvad võitlusse kurjuse jõududega, kes on vangistanud kadunud hinged.

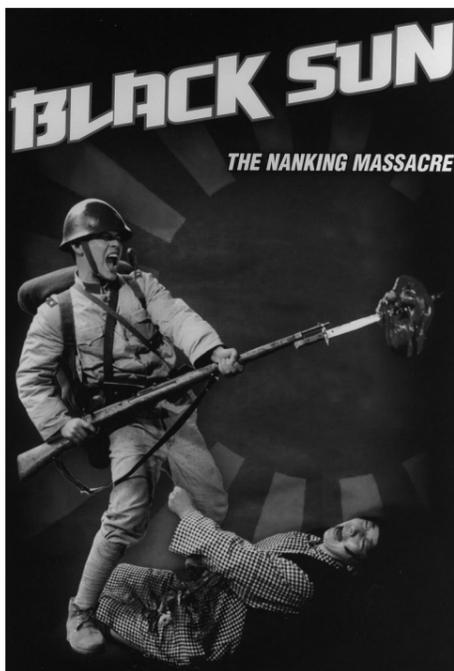
"Kadunud hingede saar" on vaatamänguline seiklusfilm, ägedate eriefektide (filmi jaoks loodi neid tervelt 683), võimsa muusika ning õpetliku süžee. Filmitegijad on ühtmoodi inspiratsiooni ammutanud nii võlurpoist Harry Potterist, Taani muinasjutuvestjast Hans Christian Andersenist kui ka Hollywoodi suurkujust Steven Spielbergist. Võimsaid võlureid ei tule ainult Sigatüüka koolist - tulge ja veenduge selles ise!

Sten Saluveer

Friigifilmid

Midagi enam kui lihtne õudusfilm

Tänavuse HÕFFi üheks tähelepanu-väärsemaks ettevõtmiseks tuleb kindlasti pidada skandaalse ja paljudes riikides ära keelatud linatase **"Must päike: Nankingi vägistamine"** (1995) demonstreerimist. Filmi näol on tegemist Taivani lavastaja Tun Fei Mou 1988. aastal valminud filmi *Man Behind the Sun* mõttelise järgiga, mis käsitleb jaapanlaste genotsiidi hiinlaste suhtes Teise maailmasõja eel ja ajal. Mõlemad filmid kuuluvad šokidokumentaali ehk šokumentaali žanri, sest publikul on filme vaadates raske vahet teha, kas ekraanil jooksevad dokumentaalkaadrid või on tegu lavastusega. "Must päike" kujutab 1937. aastal Hiina toonases pealinnas Nankingis toimunud veresauna (on saanud ajaloolastelt nime "Nankingi vägistamine"), milles vägistati ja tapeti üle 300 000 Hiina sõduri ja tsiviilelaniku, sealhulgas ka lapsi. Filmi kaamerasilm tungib kommertsfilmides nähtavaga võrreldes tihtilugu igas mõttes kaugemale ning tulemuseks on pooleteisetunnine mõtlemapanev elamus nii sõjaajaloo- kui ka ekstreemhorrori huvilistele. Filmi linastusega juhib HÕFF tähelepanu, et massimõrvad ja äärmusteni viidud piinamine pole möödunud, vaid aktuaalne ning hukkamõistu vääriv nähtus. Filmi konteksti ja ajaloolisi seoseid aitab

lahti seletada Eesti Humanitaarinstituudi Lähis-Ida ja Aasia kultuuriloo õppetooli juhataja Martti Kalda videoloeng.

NB! Filmi ei soovitata nõrganärvilistele ega alla 18-aastastele.

Helmut Jänes

LIHAPALLIMASIN (Jaapan 2005)

Midagi neile, kes hoiavad oma videoriivil selliseid filme, nagu *Body Snatchers*, *Alien*, *Tetsuo*, *Electric Dragon 80.000 V*, *Bad Taste* või *Toxic Avenger*. "Lihapallimasin" kubiseb motiividest, mis seovad vana hommikumaa kultuuritunnetuse teaduslik-tehnilise hullusega, kabukiteatri *hentai* ja *science fiction*'iga. See on ülevõlliulmefilm, milles mainitud psühho-allhoovused joonistuvad tõesti välja ja hakkavad tööle. Ekraanile paiskub täispakett hirme ja unistusi, millest manga/metrookultuur igapäevaselt toitub - allasuritud seksuaalsuse avaldumine apokalüptilisel viisil, nohiku kättemaks, mingi teise eluvormiga segunenud inimsõjamasinad, terminaatorite kahevõitlus ja kosmiline lõplahendus. Teostus on B-filmi kohta lihtsalt suurepärase.

Kristjan Ots

INTERKOSMOS (USA 2006)

Veidrikust ameeriklase Jim Finni esimene täispikk filmikatsetus **"Interkosmos"** on sama segane ja pealtnäha tahumatu, kui tema varasemad lühifilmid. Tegu on ehtsat saksa aktsenti ja järgitehtud saksa huumorit pilduva sving-kosmosemuusikaliga, mida ilmestavad omakorda moodsad biidid ja maahokit harrastavad Ida-Saksa näitsikud, arhiivikaadreis vilksatamas Valentina Tereškova, galaktilised avarused ning loomulikult skafandris angoora kassiks moonduvad Ida-Saksa Une-Mati! Kes mäletab Saksa filmigeeniuse Werner Herzogi *Wild Blue Yonder'it* või ka venelaste pseudodokumentaali "Esimese inimesena Kuul", võib umbes aimata, millist rada mööda "Interkosmos" liigub.

Kristjan Ots

KOGU OMA PAPP KOKKU! BOXWARS! TÖÖTUBA JA KASTISÕDA HAAPSALUS!

Mida teha kõikvõimalike papist pakendite, kastide ja torudega? Kas jätta nad poe taha vedelema, viia prügimäele, põletada ära või visata lihtsalt prügikasti? Veel üks mure aasta algusest kehtima hakanud pakendisorteerimise kohustusele lisaks? HÕFFil on hoopis parem idee - tooge oma papp meile ja teeme üheskoos sellest midagi lahedat!

Just nimelt, teeme midagi ennenägematut, sest 29. märtsil väisavad Haapsalut kümnekond Šotimaalt ja Soomest pärit noorukit, keda ühendab liikumine *Boxwars*. Kastisõda on Melbourne'ist alguse saanud

noorteprojekt, mille eesmärgiks on gladiaatorlik võitlus kasutades kostüüme, mis on ehitatud pappi, paberpakendeid ja kleplinti kasutades. Fantaasial tuleb lasta lihtsalt lennata, mõelda välja oma superkangelane, rüütlkostüüm, ulmeline sõiduvahend või hoopis midagi ennenägematut, ning seejärel oma kangelase võimeid lahingus kaitsta.

2006. aastal Euroopas kanda kinnitanud kastisõda on saavutanud suure populaarsuse Austraalias, Suurbritannias, Kanadas ning Soomes. Kuigi väljastpoolt paistab kastisõda tormleva lammutamisena, on liikumise eesmärgiks olnud noorte organiseerimisuskuste arendamine, vähetuntud (noorte)bandide ja tegijate kaasamine ning loomingulise taaskasutusfilosoofia tutvustamine. Vajab ju pidevat tõestamist, et laheda ürituse saab korraldada ka suurte kuludeta ning

pakendeid ei pea alati saatma prügimäele. Eesti esimest kastisõda viivad läbi Šotimaa tuntuim kastisõdalane Demian Deadly koos Soome väepealiku Andrew Pattersoni ning kümnekonna kastisõdalasega. Nad juhendavad laupäeval 29. märtsil kell 11.00-14.00 kultuurikeskuse väikeses saalis toimuvat tasuta töötuba, mille käigus tutvustavad *Boxwars* ajalugu ning eesmärgi ja aitavad kõigil huvilistel oma lahingurüüd valmistada. Kastisõda kulmineerub kell 15.00 kultuurikeskuse ees toimuva võimsa paraadi ja papilahinguga, kus selgitatakse välja Eesti esimene papikangelane!

Kogu oma sõbrad kokku, hangi kohaliku poe tagant pappkaste, võta kaasa teipi ja näita, et papp kuulub mujale kui prügikasti! Kõvasti nalja ning hea tuju on garanteeritud!

Vaata ka www.boxwars.co.uk

Brian Yuzna

Brian Yuzna nimi ei pruugi olla küll tuttav kõigile filmihuvilistele, küll aga neile, kes hirmufilmidest lugu oskavad pidada. 1980. aastate horror-laine harjal tegi Yuzna endale nime sellega, et ühendas oma filmides splätteri ja vaimuka käsikirja. Tulemuseks olid filmid, mis ajasid samaaegselt naerma ja õhku ahmima. Oma esimeste meistriteoste "Re-Animator ehk Elustaja Herbert West" ja "From Beyond" juures oli Yuzna produtsent, režissöör töö tegi Stuart Gordoni ja peaosalist kehastas mõlemas filmis Jeffrey Combs. Hiljem asus Yuzna ka ise filme lavastama, neist "Seltskond" ja "Elustaja pruut" on ka käesoleva HÖFFi programmis. Kuigi ka Yuzna filmid on kohati äratuntavalt kaheksakümnendates kinni, kasutades tolaeagset labast filmiretoorikat nagu punased filtrid, tossumasinad ja maitselage sündimuusika, siis enamasti on päästjaks vajalik annus eneseironiat, kaasaegsetega võrreldes üsna vähene šovinism ja dialoogid, mille tsiteerimiseks pole vaja püssi käes ja tikku hammaste vahel hoida.

Jeffrey Combs lõi Herbert Westina "Re-Animatori" sarjas ja Crawford Tillinghastina "From Beyond" uue antikangelase kuju, kes vastandus teravalt tolaeagsete "Brat Pack" filmide teistmelistele. Herbert Westi on sünnitanud sama haridussüsteem, milles sooritasid eneseotsinguid "The Breakfast Club" kangelased, aga tema võtab vastupidiselt mässamisele haridust liigagi tõsiselt, seades teadusliku töö prioriteetseks inimlikkuse, moraali, eetika ja arusaadavalt

ka esteetika üle. Oma sihikindlusega viisid tema karakterid läbi nohikute kättemaksu 1980. aastate kultuuriruumis, mis meenutas higiste seinadega võimlat.

Kui vaadata tagasi 1980ndate horrorile, saab üsna pea selgeks, et prahist suitsid end eristada just need, kes mõistsid, et lisaks headele eriefektidele on vajalik ka vaimukas käsikiri. Selle heaks näiteks on Sam Raimi "Evil Dead" filmid ja Peter Jacksoni "Bad Taste" ja "Dead Alive". Kui aga Raimi jõudis läbi "Sõjaprintsess Xena" ja "Heraklese" sarjade ning ülimentu kate "Supermani" filmidga Hollywoodi tippu ja Jackson kirjutas end kõrvõimalikesse kassaraamatutesse "Sõrmuste isanda" kolme filmiga, siis Yuzna on truuks jäänud hirmufilmidele, lavastades tänaseni regulaarselt filme, mis panevad võpatama ja karjuma ning seejärel naerma.

Tristan Priimägi

"Navigaator Pirx" - võimas ka 30 aastat hiljem!

Eesti filmiajaloo kõige meeldejäävamate stseenide hulka kuulub kindlasti kaader, kus kosmoselaeva piloodi käed ülekoormuse tõttu küljest rebenevad... paljastades, et piloot oli hoopis android - inimnäoline robot. Kurikuulus ning paljude tänaste keskealiste lapsepõlve kõige hirmutavam kinostseen pärineb 1979. aastal esilinastunud ulmfilmist "Navigaator Pirx". Filmi valmimise 30. juubelit tähistab HÖFF 29. märtsil kell 19.00 toimuva erilinastusega, millel osalevad filmi režissöör Marek Piestrak ning võttegrupi liikmed Eestist. Tänavu koos filmiga olulist tähtpäeva, oma 70. juubelit tähistav Poola legendaarne režissöör Marek Piestrak on idabloki tuntuimaid ulmelavastajaid. Roman Polanski klassikaks saanud filmi "Rosemary laps" juures praktikandina alustanud Piestrak on lavastanud üle 10 mängufilmi. Neist kolm, "Navigaator Pirx", "Madude oru needus" ning "Saatana pisar" on valminud koostöös Tallinnfilmiga Eestis. Haapsalu festivalipublikul on võimalik filmimaailmas tänaseni aktiivselt osaleva vanameistriga kohtuda ning tema kultusstaatusesse tõusnud filmidega seonduvaid küsimusi esitada. Mirabilia raamatusarja kaudu Eestiski armastatud Poola menukirjaniku Stanislaw Lemi jutustusel põhinev "Navigaator Pirx" on ulmelugu läbi ja lõhki ausast komandör Pirxist, kes saadetakse missioonile selgitamaks, kas robotid võivad asendada inimesi kosmoselendudel. Järgneb Pirxi ning tundmatu roboti kassi ja hiire mäng, kus panuseks on meeskonna elu. 1978. aastal Eesti - Poola koostööna sündinud "Navigaator Pirxi" võib austusega pidada idabloki üheks parimaks ulmfilmiks, mis kuulub kinoajaloo kullafondi ning mida paljud tolaeagset teismelised poisid (kaasa arvatud

allkirjutanu) suure õhinaga televiisorist ootasid. Ühtmoodi lummutavana mõjusid nii filmi välismaised võttekohad Pariisis, Hollywoodi actionkinost ja ehk pisut James Bondist mõjutatud tagaajamisstseen Ford Mustangiga ning loomulikult filmi ajalukku kirjutatud kulminatsioon, mida vaadati käed suurest hirmust silmade eest. Kosmilised eriefektid, mis tänapäevase arvutigraafika võimaluste juures tunduvad ehk pisut amatöörlikud, annavad filmile siiski juurde mõnusa ja kergelt retroliku tooni. Puudusid ju idablokis vastavad kogemused ja tehnika ning kõike tuli leiutada tühjal kohalt, olgu selleks siis Kiievi filmistuudio angaari ehitatud hiiglaslik kosmoselaeva makett või tänase telekomiarimehe Toomas Peegi ehitatud tulevikuarvutid. Filmi mõjusust suurendab ka omaaegsetest staaridest koosnev näitlejateansambel Sergei Desnitski, "Stalkerist" tuntud Aleksander Kaidanovski ning Tõnu Saarega. Tulemus on võimas ning uhkelt võib öelda, et eestlased said hakkama. Seda kinnitab ka "Navigaator Pirxi" esilinastusele järgnenud tohutu publikumenu nii Eestis, Poolas kui ka ligi 20 välisriigis, kuhu filmi õigused müüdi. Omamoodi kurioosumiks ning tunnustuseks võib pidada fakti, et film näppas Trieste ulmfilmide festivali esikoha Ridley Scotti "Tulnuka" ees. "Navigaator Pirxi" kumav filosoofiline küsimus - kas robotitel võib olla südametunnistus - on tänapäevalgi väga aktuaalne: Jaapani teadlaste sõnul liiguvad inimesest eristatavad robotid meie hulgas juba lähima 10 aasta jooksul. Kuid küsimusele, mitu meeskonnaliiget olid tegelikult robotid, annab ehk vastuse film ning sellele järgnev kohtumine Marek Piestrakiga laupäeval 29. märtsil.

Sten Saluveer

Brian Yuzna eriprogramm

RE-ANIMATOR ehk ELUSTAJA HERBERT WEST (USA 1985)

Dr. Herbert West on oma kursuse parim meditsiinitudeng, kellel õnnestub leiutada roheliselt helendav seerum, mis äratav ellu surnud kudesid - olendeid, inimesi ja isegi kehaosi -, ning ta silme ees terendab hiilgav karjäär. Koos oma kaaslaste Dan Cainiga alustab West eksperimente, mille tulemused pole ootuspärased. Stuart Gordoni ja Brian Yuzna "Re-Animator" on klassikaline videorevolutsiooni vili. Video tulekuga vabanes filmikunst mitmetest piirangutest. Kui varem tuli mõelda vaid kinokassale, siis nüüd võis teha filmi, mis seksi ja vägivalda tõttu kinno ei jõudnudki, ent tegi oma kulutused videolevis kuhjaga tasa. Hoolimata tihedast konkurentsist sai "Re-Animatorist" 1985. aastal automaatselt absoluutne klassika ja fännide lemmik. Seda ennekõike põhjusel, et pungiliku vabadusega olid ühendatud ekstraverised eriefektid ja täiesti üle vindi huumor.

ELUSTAJA PRUUT EHK RE-ANIMATOR 2 (USA 1990)

Kaheksa kuud pärast Miskatonicu haiglas toimunud veriseid sündmusi on dr. Herbert West tagasi oma eksperimentide juures veidi uuenenud teooriaga: kuna tal tervet keha edukalt surnust üles äratada ei õnnestunud, proovib ta seekord õnne erinevatest kehaosadest kokku pandud moodustiste elustamisega.

Kui sarja esimese filmi juures oli produtsendiks Brian Yuzna ja režissööriks tema hea sõber Stuart Gordon, siis filmi järje on lavastanud Yuzna ise. Samaselt kõigi kultushirmufilmide järgedele on ka "Elustaja pruut" avafilmi laiendus: ideid eriti juurde ei tule, aga raha on olnud rohkem ja nalja (ning verd) leidub vähemalt samapalju kui

esimeses osas. Film on loomulikult homage klassikalisele õudusfilmile "Frankensteini pruut" 1935. aastast.

SELTSKOND (USA 1989)

Bill Whitney on tavaline eeslinna teismeline, kes elab koos ema, isa ja õega luksuslikus eramajas Beverly Hillsis, ümbritsetuna auväärt naabritest, kes moodustavad kohaliku kõrgema seltskonna. Kõik on korras, aga aegamisi roomavad tema unenägudesse ja ka ärkvelolekusse painavad hallutsinatsioonid ja silmapetted, mis viivad Billi kahtluseni, et selles säravas mängumaailmas pole päris kõik nii nagu peab.

Yuzna lavastajadebüüdis on olemas kõik 1980. aastate horrorstambid - üle vindi keeratud näitlemine, tossumasin ja neoonvärvid, kohustuslik erootika ja kahtlased süžeeärgid. Siin aga liigub see klišeerada eneseironilise järjekindlusega filmi finaali poole, mis on ära teeninud rohkelt öökimist ja aplausi, vaheldumisi ja ühekorraga.

Briti filmiajakiri Total Film valis "Seltskonna" 2007. aastal maailma üheks veidramaks filmiks läbi aegade.

Tristan Priimägi

Uus Hispaania horror

Lugesin hiljaaegu kusagilt, et Hispaania õudusfilmid suudavad ainsatena minna lõpuni "meie" ja "nende" vahel oleva sideme jälgimisel, eksperimenteerides sedasi vaataja reaalsete hirmude ja emotsioonidega. Põhimõtteliselt peab eeltoodud väitega nõustuma, sest just Hispaaniast on võrsunud terve generatsioon noori filmitegijaid, kes sellega ainult tegelevadki. Kui te ka pole kuulnud sellisest Hispaania õudusfilmist suurkujust nagu Amando de Ossorio, siis kindlasti meenub isegi kinovõhikule hirmukohti mõnest Alex de la Iglesia, Jaime Balagueró, Alejandro Amenabari või Guillermo del Toro filmist. Hispaania horror on tänu nendele meestele uuesti tõusuteel ja nii pakumegi publikule osakest sellest maagilisest maailmast, mida tuntakse uue Hispaania horri nime all.

Võtkem või festivali avafilmi "Ajaroidad", mis on segu põnevikust ja õudusest, naiivsest fantaasiast ja nutikast ulmest. Filmi peategelasel Hectoril tuleb tunni aja jooksul rännata keset sündmusi, milles ta on juba varem olnud, püüdes oma sooritatud kuritegusid olematuks teha. Üllatava lõpuga film jätab vaatajate jaoks otsad lahti just niipalju kui vaja ning loo tuuma mõistmiseks ei tohi vaadates hetkekski tähelepanu kaotada.

Möödunud sajandi alguse Buenos Aireses aset leidva "Mudapoi" sündmustik põhineb tõestisündinud lool 10-aastasest

poisist, kes hakkas lõbu pärast lapsi tappa. Ka filmis satub peamine kahtlus väikesele poisile, kes näeb kuritegusid justkui läbi iseenda silmade.

Maaailmas mullu edukaimaks osutunud Hispaania film ja äsja mainekal Fantasporto festivalil parima lavastaja ja naispeaosas auhinna võitnud "Orbudekodu" on lavastaja Juan Antonio Bayona kõhedusttekitav meistriteos. Filmis peegelduvad ka produtsendi, juba maailmanimega Guillermo del Toro linalugudest tuttavad teemad - laste unenäoline elu, "meie" ja "nemad", gooti horror ja tugevad, ent samas väetid naiskangelased.

Igati väärika punkti Hispaania horri eriprogrammile paneb tänavusel Berliinalel kõneainet tekitanud noortefilm "Värin", mis spekulereib julgelt kommertsõudusfilmide stereotüüpidega ja lisaks heidab parajalt nalja ka teiste Euroopa suurrahvaste aadressil - kelle täpselt, jäägu teie vaadata. Filmi lavastajaks on Isidro Ortiz, mees, kelle käe alt tuli mõned aastad tagasi selle sajandi üks parimaid Hispaania õudusfilme "Fausto 5.0".

Helmut Jänes

ERIPROGRAMMI TOETAB:

PROGRAMM

KINO SÕPRUS

KOLMAPÄEV 26.03

H 19:30 **RE-ANIMATOR EHK ELUSTAJA HERBERT WEST** / RE-ANIMATOR / Stuart Gordon / USA 1985 / 1.30
H 21:30 **TAPAMAJA** / HELL'S GROUND / ZIBAHKHANA / Omar Ali Khan / Pakistan 2007 / 1.18 *

HAAPSAHU KULTUURIKESKUS

NELJAPÄEV 27.03

Suur saal
HF 19:00 **AJAROIMAD** / LOS CRONOCRIMENES / Nacho Vigalondo / Hispaania 2007 / 1.30 *
H 22:00 **SURMAV SUUDLUS** / BLACK KISS / Macoto Tezuka / Jaapan 2006 / 1.58 *

REEDE 28.03

Suur saal
H 19:00 **VÄRIN** / ESKALOFRIO / Isidro Ortiz / Hispaania 2008 / 1.32
HF 21:00 **LUUPAINAJATE DETEKTIIV** / AKUMU TANTEI / Shinya Tsukamoto / Jaapan 2006 / 1.46 *
H 23:15 **SELTSKOND** / SOCIETY / Brian Yuzna / USA 1989 / 1.39
H 01:00 **TAPAMAJA** / ZIBAHKHANA / Omar Ali Khan / Pakistan 2007 / 1.18 *

Väike saal

HH 23:00 **MUST PÄIKE**: NANKINGI VÄGISTAMINE / BLACK SUN: THE NANKING MASSACRE / Tun Fei Mou / Hong Kong 1985 / 1.30 (koos kommentaariga)

LAUPÄEV 29.03

Suur saal
H 14:30 **MUDAPOISS** / EL NIÑO DEL BARRO / Jorge Algora / Hispaania-Argentiina 2007 / 1.43
H 16:30 **FUNNY GAMES** / Michael Haneke / UK-USA-Prantsusmaa-Saksamaa-Itaalia 2007 / 1.47 *
F 19:00 **NAVIGAATOR PIRX** / TEST PILOTA PIRXA / Marek Piestrak / Poola-Nõukogude Liit 1978 / 1.43

H 21:30 **RE-ANIMATOR EHK ELUSTAJA HERBERT WEST** / RE-ANIMATOR / Stuart Gordon / USA 1985 / 1.30
HH 23:15 **SEES** / L'INTÉRIEUR / Julien Maury, Alexandre Bustillo / Prantsusmaa 2007 / 1.25 *
H 01:00 **KOLETISTETAPJA JACK BROOKS** / JACK BROOKS: MONSTER SLAYER / Jon Knautz / Kanada 2007 / 1.30 *

Väike saal

F 21:30 **INTERKOSMOS** / Jim Finn / USA 2006 / 1.10
H 23:00 **LIHAPALLIMASIN** / MEATBALL MACHINE / Yudai Yamaguchi, Junichi Yamamoto / Jaapan 2005 / 1.30

PÜHAPÄEV 30.03

Suur saal
P 13:00 **KADUNUD HINGEDE SAAR** / DE FORTABTE SJÆLES Ø / Nikolaj Arcel / Taani 2007 / 1.40
H 15:00 **ELUSTAJA PRUUT EHK RE-ANIMATOR 2** / BRIDE OF RE-ANIMATOR aka RE-ANIMATOR 2 / Brian Yuzna / USA 1990 / 1.35
H 17:00 **ORBUDEKODU** / EL ORFANATO / Juan Antonio Bayona / Hispaania 2007 / 1.50

ERIÜRITUSED

REEDE 28.03

22.00 **HÖFFI KLUBIÕHTU: THE FESTIVAL OF VISUAL SOUND** / Klubi @ 8 (Ehte 8) / Plektrum DJ's: Jaagup Jalakas, Enar Essenson, Sten Saluveer + Propaganda VJ team

LAUPÄEV 29.03

Väike saal
 11:00-14:00 **BOXWARS WORKSHOP** - tee enda papikostüüm ja torma lahingusse / Demian Deadly (Boxwars UK) & Andrew Patterson (Boxwars FI)

Kultuurikeskuse väljak

14:00-15:00 **BOXWARS TÄNAVALAHING** - See on tohutult kaasahaarav ekstreemspordi elementidega subkultuuri nähtus, mille käigus taaskasutatud materjalidest ehitatud kostüümides "papisõdurid" megalahingusse tormavad. Raju meeelahutus, lõbus tuju ning äge kaasaelamine on garanteeritud.

* filmi ees linastub lühifilm

F fantaasia, lubatud alates 14. eluaastast, noorematele ainult koos täiskasvanud saatjaga
H horror, film lubatud alates 16. eluaastast
HH karm horror, film lubatud alates 18. eluaastast
P perefilm, lubatud kõigile, alla 12. eluaasta ainult koos täiskasvanud saatjaga

Korraldajatel on õigus küsida soodustust ja vanust tõendavat dokumenti.

ÜKSIKPILET 50.-
PERESEANSI LASTEPILET 25.-
PASS 300.-
 Piletid on müügil Piletilevis ja Statoilides üle Eesti ning 1 tund enne algust kohapeal.

www.hoff.ee

Müüriääre kohvik

Karja 7, Haapsalu, tel. +372 473 75 27
 lai kohvi- ja teevalik * maitvad koogid*
 ahjusoojad pirukad * värsked salatid*
 Kohtumiseni Müüriääres!
kohvik@muuriaare.ee www.muuriaare.ee
 avatud: P-N: 10-20 R-L 10-22

Plektrum ja HÖFF esitlevad: **Reede 28. märts 22.00 Klubi @ 8 (Ehte 8, Haapsalu)**

HÖFFi klubiõhtu: Plektrum Showcase

FESTIVAL OF VISUAL SOUND
 8-14th SEPTEMBER 2008
 TALLINN / ESTONIA

Jaagup Jalakas (Plektrum, StereoOÖ)
 Enar "Rakett" Essenson (Plektrum, StereoOÖ)
 Sten Saluveer (Plektrum)
 Visuaalidega üllatab **Propaganda**

ÜRITUS ON KÕIGILE TASUTA!

festival.plektrum.ee * www.myspace.com/plektrumfestival

Meil on
sünnipäev!
Tõsiselt.

SALVA
KINDLUSTUS

HÖFF TÄNAB PARTNEREID JA TOETAJAJID

Festivali esitleb

Institutsioonid

Kultuuri-ministeerium

Saatkonnad

Toetajad

Meediapartnerid

Lääne Elu **Eesti Päevaleht**

Tehnikapartnerid

Korraldajad

PÖFF Haapsalu Kultuurikeskus

Tallinn: Peakontor Pärnu mnt 16 10141, Tallinn tel. 6 800 500 faks 6 800 501 salva@salva.ee / Mustamäe müütipunkt (Magistrali Kaubanduskeskus) Sõpruse pst 201/203 13419, Tallinn tel. 6 774 224 faks 6 774 223 magistral@salva.ee / Lasnamäe Prisma müütipunkt Mustakivi tee 1713912, Tallinn tel. 6 032 316 faks. 6 032 317 prisma@salva.ee / Tondi müütipunkt (Tondi Selver) Tammsaare 62 11316, Tallinn tel. 6 278 700 faks. 6 278 701 tondi@salva.ee / Merimetsa müütipunkt (Merimetsa Selver) Paldiski mnt 5610617, Tallinn tel. 6 27 3157 faks. 6 27 3158 merimetsa@salva.ee / Keila müütipunkt (Röömu Kaubamaja) Haapsalu mnt 57b 76607, Keila tel. 6 782 043 faks. 6 782 020 / Tartu: Tartu esindus Küüni 5b 51004, Tartu tel. 7 500 100 faks 7 500 103 tartu@salva.ee / Annelinna müütipunkt (Annelinna Kaubanduskeskus) Kaldla tee 43 50707, Tartu tel. 7 422 044 faks 7 422 046 / Elva müütipunkt Pikk 43 61505, Elva tel. 7 362 095 / Pärnu: Pärnu esindus Rütüli 14/Nikolai 7 80010, Pärnu tel. 44 71 005 faks 44 71 004 parnu@salva.ee / Ikla müütipunkt (Ikla piiripunkt) Ikla, Pärnumaa tel. 44 70 439 ikla@salva.ee / Rakvere: Rakvere esindus Laada 2744310, Rakvere tel. 32 55 585 faks 32 55 584 rakvere@salva.ee / Jõhvi: Jõhvi esindus Rakvere tn 11 41531, Jõhvi tel. 33 70 393 faks 33 70 394 johvi@salva.ee / Narva: Narva müütipunkt (Kerese Kaubakeskus) Kerese 3 20309, Narva tel. 35 66 610 faks 35 66 611 narva@salva.ee / Viljandi: Viljandi esindus Tallinna 8 71011, Viljandi tel. 43 34 186 faks 43 34 062 viljandi@salva.ee / Selveri müütipunkt Rida mnt 35 71010, Viljandi tel. 43 33 635 viljandi@salva.ee / Valga: Valga müütipunkt Vabaduse pst 19 68204, Valga tel. 76 61 773 faks 76 61 774 valga@salva.ee / Paide: Paide esindus Pikk 11, Paide 72713 tel. 38 46 035 faks 38 46 036 paide@salva.ee / Haapsalu: Haapsalu esindus Posti 42 90504, Haapsalu tel. 47 20 550 faks 47 20 551 haapsalu@salva.ee / Saaremaa: Kuressaare esindus Rakeoja 193814, Kuressaare tel. 45 30 550 faks 45 30 551 saaremaa@salva.ee / Hiiumaa: Kärkla kontor Põllu 1 92414, Kärkla tel. 46 32 139 faks 46 32 139 hiiumaa@salva.ee / Võru: Võru müütipunkt (Semu Kaubamaja) Vabaduse 1 65609, Võru tel. 78 20 128 faks 78 20 129 voru@salva.ee www.salva.ee

Mõeldes neist, kes siis viidi

Olin 1949. aasta kevadel vaid neljaseks saamas ega mäleta tollest märtsihommikust midagi. Küll meenuvad emaja venna hilisemad jutud. Venna klassis jäid alates küüditamispäevast mitmed kooliõpingid tühjaks. Need, kes siis tulemata jäid, olid kõik maapoised. Juba siis olid nad isadeta lapsed, isad kas sõjas surma saanud või Siberi vangilaagritesse viidud. Nüüd siis viidi nemedki emadega tundmatusse.

Minu perest läks too karikas mööda. Mind ja minu vanemaid ei viidud. Alles jäid ka teised lähisugulased.

Erinevalt 1941. aastast ei tulnud seekordne küüditamine siiski päris ootamatult. Nõukogude võim oli Eesti rahvale oma tõelist nägu juba piisavalt näidanud. Nüüd ei oodatud temalt enam midagi head. Ei oodanud isegi need, kes selle võimu eest ise sõjas verd olid valanud. Külal tühjenesid. Ülejõu käivate maksude eest põgeneti juba massiliselt taludest linnadesse. Jutud võimalikust uuest küüditamisest ei vaibunud. Ja nüüd kui see kätte jõudis, hoiatati paljusid ohvreid vallamajades töötanud sõprade-tuttavate poolt. Nii mõnedki jõudsid seekord tööpoolest end peita. Mõni põgenes isegi siis, kui sõdurid juba majas ja käis kaasavõetava pakkimine. Juhtus ääretult traagilisi lugusid. Mõni hüppas

KOMMENTAAR

Mati Mandel

Ajaloolane

koduaknast välja, põgenes ja langes tabatuna surmakuulist.

Pakkusaanute asemele võeti teised. Praegu teame, et pääses ka mõni valla täitevkomitee esimehe või partorgi sugulane. Asemele võeti lihtsalt keegi teine. Tähtis oli, et viidavate arv klapiks. Pole imestada, et küüditamisrõngidest leidub vaid mõni üksik kaugelt tehtud foto. Riskis ju pildistaja ise vagunisse sattumisega.

Nagu 1941. aastal, kaasati seekordki küüditamisele kohalikke inimesi, niinimetatud nõukogude aktiviste. Nendegi hulgas leidis igasuguseid, nii neid, kes hiljem äraviidute vara endale ahnitsesid, kui ka neid, kes ei suutnud mingi hinna eest sugulasi või sõpru vagunisse ajama minna. Leiti ka viis, kuidas kaassüüist pääseda. Saanud teada, et tuleb küüditama minna, avati viinapudel. Ja pääsetigi – maani täis aktivisti ei saadud kuidagi küüditama saata.

Mina mäletan neid Siberisse viiduid uuesti ajast, mil nad

Keila fotograaf Gustav Kulp oli üks väheseid, kes sõandas küüditamisrõngi kaugelt pildistada. Sugulased säilitasid foto Eesti taasiseseisvumiseni (originaal Harjumaa muuseumis).

REPRO

juba tagasi tulid. Siis oli 1955.–1956. aasta. Meie naabrusegi ilmus üks pere mitme siis juba teismelise-eelses eas lapsega. Riides olid nad teisiti kui meie ja keelt rääkisid võõra murraguga, võõrkeelseid sõnu jutu sisse põimides. Peatselt siiski sõbrunesime, peapõhjuseks ilmselt asjaolu, et Siberist tulnute hulgas oli ka üks väga sarmikas neiuhakatis. Meie olime aga juba jõudnud ikka, mil ükski kaunis vastassugupoole esindaja enam üksikõikseks ei jäta.

Siberist tulnute kohanimine ei olnud siiski kerge. Kuna eesti keelega oli raskusi, hakkasid mitmete perede lapsed õppima vene õppekeelega koolis. Ühteist oli külge jäänud kommunistlikust ideoloogiastki. Nii

mõnigi tundis end ka nagu milleski süüdi olevat. Seda, et tegu rahvavaenlaste-kulakute järeltulijatega, ei jätanud neile muidugi meelde tuletamata ka nii mõnigi vaimult tulipunane kohalik parteifunktsionär.

Kui 1941. aasta juuniküüditamise eesmärk oli Eesti rahva poliitilise vastupanu murdmine, siis märtsiküüditamisega taheti anda surmahoop Eesti rahva ürgsele soovile harida isikliku maalappi, omada isiklikke loomi ja majapidamist. Soov, mis oli eestlastele igiomaseks saanud noil sajanditel, mil orjati mõisnikke ja rahval maad ega priiust polnud. Vabadussõjaga, oma riigi loomisega ja mõisnike võimu murdmisega

oli eestlane endale maalapi saanud. Nüüd võttis kommunistlik võim selle maa jälle käest, raske tööga loodud varad kuulutas kolhoosi omandiks, inimesed aga saatis Siberi avarustesse.

Kommunistliku režiimi kõige suurem kuritegu ei seisnenud siiski küüditamistes. Veelgi jälgim on aastate jooksul toime pandud inimeste vaimu vägistamine. Ega asjata tehtud nõukogude noorte üheks vaimseks eeskujuks Pavlik Morozov, pioneer, keda ülistati selle et, et ta reetis oma vanemad. Kommunistliku ajupesuga tegid läbi nii need, keda küüditati kui ka need, keda ei küüditatud. Nii leiti siingi piisavalt neid, kes kaebasid ja koputasid ning olid KGB käsilaseks oma kaaskoda-

Märtsiküüditamine

- 1949. a märtsis komplekteeriti Läänemaal 2 ešeloni — Haapsalus ja Ristil (nr 97309 ja nr 97308). Läänlasi ja enamik hiidlasi laaditi ka Paldiskist väljunud ešeloni (nr. 97310).

- Haapsalus laaditi ešeloni 1174 inimest (neist 270 meest, 252 naist ja 352 last). Ešelon komplekteeriti põhiliselt Läänemaa elanikest. Haapsalus pandi rongi ka enamik Piirsalu vallast küüditatutest. Ešeloni lõpp-peatusteks olid Tšulõmskaja ja Horošaja jaamad Novosibirski oblastis.

- Risti jaamas komplekteeriti ešelon, kuhu toodi inimesi ka Põhja-Pärnumaalt, isegi Pärnust ja Sindist. Loomavagunitesse laaditi 1027 inimest (neist 210 meest, 506 naist ja 311 last). Ešeloni lõppjaamaks oli Tšerepanovo linnake Novosibirski oblastis.

- Kokku küüditati 1949. a märtsis Läänemaal Novosibirski oblastisse üle 2200 inimese, kellest 78% moodustasid naised ja lapsed.

Allikas: www.risti.ee

nike jälitamisel. Paljud neist elavad meie kõrval praegugi. Vähe pole neidki, kes nutavad taga siia vägivallaga toodud kolhoosikorda, mõtlemata sellele, mil viisil kolhoosid-sovhoosid omal ajal loodi ning miliste vahenditega neid elus hoiti. Ilmselt läheb aega põlvkond või paar, millal kommunistliku ajupesuga saastast vabaneme.

KÕU kõmistab Läänemaal

Internet, mis kõmab üle kogu maa

kõu

Internet, mis kõmab üle kogu maa

HAAPSALU

kodus

tööl

looduses

autos

merel

KÕU kõmistab Läänemaal. Ja mitte ainult maal.

Kui elad Haapsalus või mujal Läänemaal, siis elad ka KÕU levialas. Ja KÕU mobiilset internetti saad kasutada tõesti kõikjal.

Pole vahet, kas peesitad rannas, mõnuled mudaravilas või jalutad linnusemüüride vahel.

KÕU abil saad ka teel olles ja isegi merel loksudes uurida, millal on parim aeg Valge Daamiga kohtumiseks.

Ühesõnaga – KÕU kõmab kõikjal Läänemaal ja isegi merel.

KÕU mobiilse internetiga liitumiseks tule Haapsalu Tehnikasalongi ja küsi KÕU seadmeid.

TEHNIKASALONG

Kalda 63, Haapsalu • tel. 47 250 50 • www.hts.ee

NILLIHTNE SEE ONGI!

JÄRJEJUTT

Vene aeg 1710–1800

8.

Kalev Jaago ajaloolane

Selgus, et Peeter I ukaasi järgi ei tohi Hiiumaalt palke välja vedada ja üldse onnud ehituspalkidest puudus. Palke jätkus vaid kroonuhangeteks: laevastiku ehitamiseks, Paldiski sadama rajamiseks jm.

Ehitusmaterjali püüti muretseda ka Paldiskist, kuid tagajärjetult. Kogutud raha hakati tasahilju välja laenama. 1729. aastal oli lossikiriku kapitalist alles 416 riigitaalrit ja 100 riigitaalri eest ostetud laudad.

Palke lubas kuberner muretseda Mõtsu ja Nõva metsadest. Osa palke toimetatigi Haapsallu, kuid ligi 200 jäid veel rahu puudusel metsa.

Kahjuks jäigi lossikirik ligi 150 aastaks katuseeta. Katuse parandamiseks kogutud ehitusmaterjalist ehitati 1739. aastal uus koolimaja Kooli tänavale. Koolimaja ehitajateks olid Hiiu talupojad, kellega oli samuti probleeme, kuna nad ei tahtnud lepingust kinni pidada.

Hoonest on meie päevini säilinud üks inventariseerimisplaani 1802. aastast, mille järgi selle otsaviluga Kooli tänavale poole jäänud hoone keskel asus mantelkorsten-köök. Vasa-kule poole jäi tuba ja kaks kambrit, paremale poole tuba ja kamber. Seega oli koolimaja ühtlasi ka kooliõpetaja eluase-meks.

Ühiskondlikest hoonetest tuleb sel perioodil mainida veel puukiriku ehitamist vene sõjaväe tarkbeks Ehte tänavale 1756. aastal. Mingid täiendavad tööd selle kiriku juures toimusid ka 1770. aastal, kuid 1799. aastal oli kirik juba lagunevas seisukorras ja 1801. aastal põles hoopis maha.

Enamik uusehitisi 18. sajandi esimesel poolel olid puust. Kivist lubati reeglina ehitada vaid pealinna. Alles Katariina II ajal hakati ehitama kivihooneid ka väiksematesse linnadesse.

Esimene kivist uusehitis tsariaegses Haapsalus oli pastor Glöckneri elumaja Turuplatsi ääres. Praegu tuntud Vana ApteeGINA. Maja ehitati ühekordsena vana maja asemele. Arvatakse, et vanast majast alles osa keldriruumi. Maja ehitaja ja meistri — 1772 H.H.Hien — saame teada hoone keskmise ruumi siseseinale paigutatud barokselte kivitahtvililt. Barokseid jooni võib märgata veel esimese korruse akende rühmitatud paigutuses. 19. sajandil ehitati hoonele peale ka teine korrus ja maja pikendati.

Kivihoonetest peab mainima raekoja ehitamist, mis ongi vahest selle perioodi ehitustegevuse kõige silmapaistvaim saavutus. 1771. aastal otsustas raad ehitada uue raekoja. 29. novembril 1772 sõlmiti mürsepp Kochiga tööleping. Riigilt saadi luba kasutada ehitusmaterjalina lossimüüridelt varise-nud kive.

8. jaanuaril 1773 valmis raekoja majakarp ja mürsepp Kochile kingiti tänuväeks hõbepeeker. Linna rahad olid ehituse töttu täitsa otsas ja linn lausa võlgades (275 rubla kohtu-foogt Jenckenile ja 78 rubla Landeseni). Raesekretär Carger kritiseeris kohtufoogti, kes oli portooriumi ja aktsiisihärrana linna sissetulekute ja väljaminekute arvestaja, mittevajaliku raekoja ehitamise töttu linna raha raiskamises. Landeseni siiski tänas Jenckenit nähtud vaeva eest.

Vanast raekojast säilinud võlvkaar müüdi kaupmees Printzile. See fakt paneb kahtluse alla väite, et uus raekoda ehitati vana kohale ja uue raekoja kelder on tegelikult osa vanast raekojast.

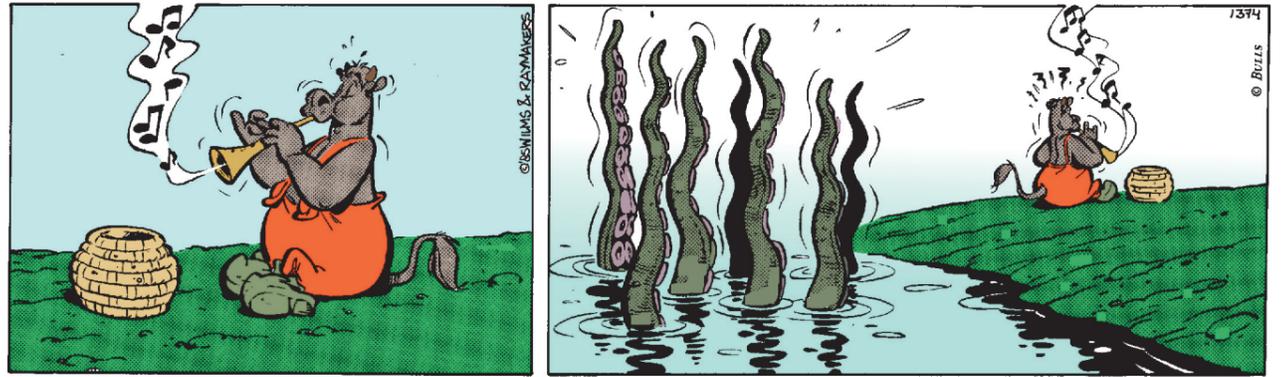
Teada on küll fakt, et uus raekoda ehitati vana raekoja krundile, kuid vana hoone peale vist siiski mitte.

Uus raekoda õnnistati sisse 10. juulil 1775. aastal. Ehitus läks kokku maksma 2351 rubla ja 41 kopikat, mis oli linna kahe aasta puhas sissetulek. Kindlasti andis uhke raekoda värvilise linnavapiga viilul ka linnale juurde autoriteeti.

Vaatamata rahapuudusele otsustati 1773. aastal ehitada ka majorite majutamiseks uus hoone.

Järgneb

ZOO

HAAPSALU LINNAVALITSUSE TEATED

Projekteerimisbüroo K&H

poolt koostatud **Posti tänava rekonstrueerimise projekti** lahendusvariandid on tutvumiseks välja pandud Haapsalu linnavalitsuse fuajees 25. märtsist 7. aprillini.

Detailplaneeringute vastuvõtmine ja avalik väljapanek

Haapsalu linnavalitsus võttis 19. märtsi istungil vastu korraldusega nr 225 **Uus-Sadama t 25** krundi detailplaneeringu.

Planeeritav ala, Krimmi holm, koosneb 74725 m² suurusel Uus-Sadama 25 kinnistust ja 101 m² suurusel Holmi liitsihi tulepaagi kinnistust. Planeeritav jagatakse Uus-Sadama 25 krunn 15 krundiks. Põhiliselt on planeeritud 3korruseliste korterelamutega hoonestatud krundid, ärirkunte on kolm, üldmaakrunte kaks (üks avalik haljasaala jääb Holmi tippu ja teine Holmi keskele). Säilitamisele ja rekonstrueerimisele kuuluvad olemasolev veetorn ja laona kasutusel olnud endine sadamaait. Tänavamaa on kavandatud piki Holmi nii, et Suure viigi poolsele kaldale tuleb avalik promenaad.

Planeeringu on koostanud arhitektuuribüroo Ruun ja Maastik OÜ. Arhitektuurse kontseptsiooni ja arhitektuurinõuded hoonetele on välja töötanud arhitektuuribüroo Kolm Pluss Üks OÜ.

Korraldusega nr 226 võeti vastu **Kuuse t 14** krundi detailplaneering. Planeeringuga tehakse ettepanek jagada 3434 m² suurune väikeelamukrunn kaheks väikeelamukrundiks ja määratakse kruntide ehitusõigused. Krunn jagatakse nii, et kummalegi krundile jääb üks olemasolev elamu.

Detailplaneeringute avalik väljapanek toimub Haapsalu linnavalitsuse fuajees 1.–14. aprill.

Detailplaneeringute kehtestamine

Haapsalu linnavalitsus kehtestas 19. märtsi istungil korraldusega nr 224 **Lihula mnt 10** krundi detailplaneeringu ning korraldusega nr 223 **Lihula mnt 1, 3, 5, Kuuse t 2, 4, 6 ja lähiala** detailplaneeringu.

HAAPSALU LINNAVOLIKOGU TEADE

Haapsalu Linnavolikogu 30. istung

toimub reedel, 28. märtsil kl 14 linnavalitsuse saalis, Posti 34, Haapsalu.

Päevakord:

1. Haapsalu Linnavolikogu kultuurikomisjoni liikme kinnitamine.
2. Haapsalu linna eelarvest kultuuritoetuste eraldamise kord.
3. Sadama nime määramine.
4. Akvatooriumi piiride kooskõlastamine.
5. Arendusprojekti „Lihula mnt 12, Haapsalu hoone väljaarendamine regionaalseks haridus- ja loomkeskuseks“ omafinantseerimise tagamine.
6. Loa andmine rahaliste kohustuste võtmiseks.
7. Haapsalu Linnavolikogu 17.06.2005 otsuse nr 199 „Haapsalu linna valimiskomisjoni moodustamine“ muutmise.
8. Informatsioon Haapsalu linna 2007. a reservfondi kasutamise kohta.
9. Haapsalu Linnavolikogu esimehe valimine.

Arder Väli, volikogu esimees

Õigusaktide eelnõu leiate www.haapsalu.ee. Volikogu istungil vastu võetud õigusaktid avalikustatakse 01.04.08 linnavolikogu kantseleis ja linna koduleheküljel.

LÄÄNE MAAVALTISUSE TEATED

Osakonnad suletud

Kolmap, 26. märtsil kl 10.30–13.30 ei toimu vastuvõttu haridus- ja kultuuriosakonnas, maaosakonnas ja perekonnaseisuosakonnas (Ehte 9, Haapsalu) ja sotsiaal- ja tervishoiuosakonnas (Lahe 8, Haapsalu).

Kohaliku omaalgatuse programmi teabepäev

Kolmap, 26. märtsil kl 12–15 toimub Läänemaa Arenduskeskuse III korruse auditooriumis mittelundusühingute, sihtasutuste ja seltsingute esindajatele kohaliku omaalgatuse programmi teabepäev. Projekti taotluse koostamist tutvustavad Lääne maavalitsuse maaelu peaspetsialist Mati Kallemets ja Läänemaa Arenduskeskuse mittelundusühenduste nõustaja Margus Medell.

Pressiteenistus

TEADE

Pärnu Tervisekaitsetalituse Läänemaa osakonna (Jaama 15, Haapsalu) telefoninumbriid

- Osakonnajuhataja 694 3811
- Referent (üldtelefon) ja faks 473 7103
- Inspektor (keskkonnatervis) 694 3812
- Spetsialist (epidemioloogia) 694 3813

Läänemaa osakond

RISTSÕNA

Kristjan Uustalu

Kristjan	linn Leedus	unetus	linn Iisraelis	piijardi-kepp	ja teised	aer inglise keeles	kasaka-pealik	avara	riik Lõuna-Ameerikas
E laulja ja pedagoog en+ niml									
rohttaim									
Eesti nais-vehkleja						seem-ningsäri päeva-korral			
Bermuda dollar				einsteini plaat		Eesti suusataja jood			
nagemis-häire								lämmastik entiteet	
Väikese ookeani merede kilpkonn						mitte (inglise) pinda-lauhnik			
samuti			piirkond indium				liitium keeleins-pektatsioon		
aasta		infoteh-noloogia amper			maja osa ida				
tervedama									

KIRIKU TEATED

EELK kogudused

Haapsalu T, 25. märtsil kl 12 Maarjapäev. Küüditamise mälestuspäeva palvus (toomkiriku ristimiskabelis). R, 28. märtsil kl 9 hommikupalvus (koguduse kantseleis). Kl 15 eakate teetund (Jaanimajas). P, 30. märtsil kl 11 toomkirikus teenistus armulauaga. E, 31. märtsil segakoor (Jaanimajas) kl 17.30 mehed, kl 18.30 naised. Kantselari, Kooli 6, lahti ETKR kl 9-15. Diakoonia annetusemüük TKR 9-14. Tel 473 7166 ja 528 0635.

Kullamaa P, 30. märtsil teenistus ei toimu.

Lihula P, 30. märtsil kl 12.30 teenistus.

Mihkli P, 30. märtsil kl 11 teenistus.

Märjamaa (kogudusemajas) T, 25. märtsil kl 7.30 missa; kl 18 vesper. K, 26. märtsil kl 7.30 missa; kl 18 vesper; kl 19 piiblitund; film Simson ja Deliila, I osa. N, 27. märtsil kl 7.30 missa; kl 10 Lääne praostkonna sinodi teenistus armulauaga; kl 18 vesper.

Nõva P, 30. märtsil kl 11 teenistus.

Lääne-Nigula P, 30. märtsil kl 12 teenistus. Kantselari lahti K-R kl 10-14. Tel 4796658.

Piirsalu P, 30. märtsil kl 14.30 teenistus.

Vormsi P, 6. aprillil kl 11 teenistus.

Ridala R, 4. aprillil Haapsalu kultuurikeskuses Juha Heinonen piiblitund; kl 19 samas konsert: Teri Mantere, Norman, Crux, Juha Heinonen. Kantselari lahti T kl 16-20.

EMK Haapsalu kogudus

K, 26. märtsil kl 17.30 väikeses saalis piiblitund-palvus; P, 30. märtsil kl 11 teenistus.

Seitsmenda päeva adventistide Haapsalu kogudus

R, 28. märtsil kl 18 palvekoosolek. L, 29. märtsil kl 11 piiblitund; kl 12 teenistus.

Baptistkogudused

Haapsalu K, 26. märtsil kl 19 piiblitund. P, 30. märtsil kl 10 teenistus; kl 17 piiblitund. E, 31. märtsil kl 18 palvekoosolek.

Lihula P, 30. märtsil kl 12 teenistus.

Vormsi P, 30. märtsil kl 11 teenistus.

Ridala N, 27. märtsil kl 19 osadusõhtu. P, 30. märtsil kl 11.30 teenistus.

Sutlepa P, 30. märtsil kl 13 teenistus.

EEVL Haapsalu kogudus

N, 27. märtsil kl 19 palvekoosolek. L, 29. märtsil kl 16 venekeelne teenistus Raudtee 12. P, 30. märtsil kl 17 teenistus.

EK Palivere vabakogudus P, 30. märtsil kl 11 teenistus.

EAÕK Uu-Virtsu kogudus P, 30. märtsil liturgia.

Haapsalu õigeusu kogudus L, 29. märtsil kl 9 liturgia ja hingepalvus, kl 18 õhtuteenistus; P, 30. märtsil kl 9 liturgia.

EKNK Lihula kogudus

T, 25. märtsil kl 18 palvekoosolek Jaama 16. P, 30. märtsil kl 11 teenistus Jaama 16. Kantselari aavad T kl 14-17.30 Tallinna mnt 10 II korrusel. Tel 4778648.

Palivere nelipüha kirik

K, 26. märtsil kl 18 palvekoosolek. P, 30. märtsil kl 12 teenistus.

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse address:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222, kuulutused ja reklaam 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee Kodulehekülg: www.le.ee

- Peatoimetaja** Urmas Lauri
- Toimetajad** Lehte Ilves, Kaie Ilves, Tarmo Õuemaa, Enriika Liiv
- Reklaamitoimetaja** Remo Sirila; tel 505 2175
- Küljendaja** Lauri Oja
- Korrektor** Heli Tammik
- Fotograaf** Arvo Tarmula
- Kuulutuste vastuvõtjad** Kaja Klettenberg, Helen Viispert
- Raamatupidaja** Vilma Hooval

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu. Tel 473 7222. Vastutav väljaandja Katrin Pämpuu

Trükitud Printallis

Toimetusel on õigus kirju ja kaastõid toimetada ja selguse huvides lühendada ning vaikuliselt honoreerida. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

Siiras kaastunne
perekond Küttile
venna, onu ja naisevenna
ENNO KLEEMEIERI
surma puhul.

Anne-Mari, Tiiu, Aime ja Ly

Meie südamlis
kaastunne Kalev
Kivimaale perega
isa
surma puhul.
AS Mentor-T välitööde
töökaaslased

KUULUTUSED

MÜÜK

• Nigula saeveski müüb ehituslikku saematerjali (eri ristlõiked), saunalavalauda ja järjargatud küttepinde (30–50 cm). Tel 502 0531, 472 9121.
 • Küttepuude ja -pindude müük. Tel 5567 5465.
 • Müüa kuivad pakitud kütteklotid ja kaminapuud 40liitrisel võrkotis, hind alates 25 kr kott. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.
 • Müüme põrandat, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Kuiv **KÜTTEPUU** võrkotis. Pakitud **KÕDUSÖNNIK** (40 L) Tel 523 8852. TAMMARU FARM

ÕHKSOOJENDUSPUMBAD/ KONDITSIONEERID

Müük, paigaldus ja hooldus. Kontakt ja tellimine AirEnergy OÜ, Lihula mnt 3–301, 90507 HAAPSALU. Tel 473 4112, 5556 6971, info@aireenergy.ee, www.aireenergy.ee

Fujitsu, Panasonic ja Mitsubishi õhusoojuspumbad ja konditsioneerid.

Jalaka 1a, Haapsalu. Tel 5667 8902, 475 6900. www.abckliima.ee

• Müüa saunaahjud, kaminad, pliideid ja katlad soodsalt. Tel 505 4355.
 • Müüa pakitud Sangla turbabriketti alusel. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.
 • Müüme saetud-lõhutud küttepuuid, pikkus vastavalt soovile, h alates 500 kr/m³. Tel 5647 7650.
 • Pakitud turbabrikett ja puidubrikett koos veoga Läänemaal. Tel 507 8754.
 • Müüa trepiastmed, trepipoised, aknalauad, liimpuitkilbid, treitud postid, käsipuud, töötasapinnad (männist, tammest, saarest, kase-st), põrandat- ja ukseleistuid. Tel 5397 5262, www.liistukeskus.ee, Pärnu, Lai 10. Liistukeskus OÜ
 • Müüa uus murutraktor Craftsman LT 2000 (hall, 17,5 hj, mootor B&S, niidulaius 107 cm, automaat-hüdrostaatilise, külgeväljavise/multš) soodus hinnaga 29 990 kr. Elar, tel 513 1511, www.raider.ee
 • Müüa traktor K 701, teraviljakombain E 516B, kultivaator (S-pii, 8,5 m) ja sügavkobeisti (4,0 m). Teave tel 505 8924.
 • Müüa klaasplastist septikud ja heitveemahutid 2–50 m³. Filteks Trading OÜ, tel 5625 4568.
 • Müüa põrandat-, voodri- ja ehituslaudu. Vedu tasuta. Tel 505 5654.
 • Müüa tooreid 3m küttepuuid ja saetud-lõhutud 30–50cm küttepuuid. Kohalevedu. Pakun tööd raietöölistele. Tel 5647 7966.
 • Müüa söögikartulit Mona Lisa. Tel 5382 2052.

• **Tänavakivide järelmaksuga** müük Läänemaal asuvas tehases, h 165 kr + km m². Tel 502 9210, www.kiviparkett.ee

• Müüa kalibreeritud pruss (45 x 145 x 6 m) 46 tk; välisvoodrilaud (20 x 120 x 6 m, värvitud, 100 tk; 20 x 96 x 5,4 m, värvitus, 69 tk; 20 x 96 x 4,4 m, 60 tk); vee pidur (7 anumad, a 15 liitrit). Kõik hinnad kokkuleppel! Tel 5650 4372, 529 5961.

• Müüa laste võrevoi koos madratsiga, kasutatud. Hind 100 kr. Asub Linnamäe läheduses. Tel 5341 7917.

• Müüa mootorratas IŽ–Planeta Sport, sektionkapp ja lüpsimasin. Tel 5390 2240 pärast kl 20.

• Müüa mitte töökorras veoauto GAZ 53 ja traktor T 40. Pakkumised teha Haapsalu Linnamajanduse AS-ile tel 501 9404.

OST

• **Antiigiäri**, Posti 25, ostab piltete, postkaarte, kelli, aumärke, ehteid, rahasid, kulda, hobedat jm vanavara. Maksame kohe. Hindame tasuta. Tel 5648 2702.

• Ostan vanarauda ja autoro-muste. Transpordivõimalus. Tel 5595 1309.

• Soovin osta tühja akvaariumi (100–120 l). Kiire. Tel 5557 8213. Piret

AUTOD

AUTOD EUROOPAST. www.rohilaid.ee, tel 557 6740.

• Müüa heas sõidukorras Moskviitš 2140. Tel 505 5661, 603 2120.

• Müüa heas korras sõiduauto Seat Toledo 1,6 (Volkswagen, bensiin, 2001. a, lisad, 5,5 l/100 km), h 77 000 kr. Tel 502 2903.

KINNISVARA

KINNISVARA Tallinna mnt 1, tel 473 3888; Karja 27A, tel 473 4000, www.kiva.ee
Kinnisvarateenused aastast 1992 OST-MÜÜK Tallinna mnt 1, tel 473 3888, 505 8925.
HINDAMINE Karja 27A, tel 473 4000, 522 1346.

KINNISVARA OST-MÜÜK. *Kokkuleppel kohene kinnisvara väljast.* Haapsalu, Posti 18, tel 518 2706, 502 0308, 473 1434. Avatud E–R kl 10–17.30. www.apslund.ee

• Müün soodsalt normaalses korras 2toalise korteri. Vabaneb 1. aprillil. Tel 5301 2980.

• Müüa maja Haapsalu vanalinnas (krunt 1200 m², maja 159 m²), h 2,1 mln kr. Tel 524 4214.

Aarete KINNISVARA
 Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee, tel 473 4376.
Professionaalseim ja suurima valikuga kinnisvarafirma Läänemaal ja Hiiemaal – abiks kõiges kinnisvaraga seonduvas.
 Silvi Merilo – atesteeritud hindaja, atesteeritud maakler – tel 522 9958,
 Hille Kanter – atesteeritud maakler – tel 515 2537,
 Marianne Matisen – hindaja assistent, maakler – tel 520 3408,
 Elve Plas – maakler – tel 551 4724.

Parimad kinnisvaralahendused Arco Vara abiga!

- kinnisvara ost-müük
- hindamine
- konsultatsioon

Posti 1, Haapsalu tel 47 37 451 haapsalu@arcovara.ee www.arcovara.ee

PARIMAD LAHENDUSED KODUVAHETUSEL SEIB
 ESTI ÜHISPANK
KUKUKV
 Tel 504 2164; 5394 0403 www.kukukv.ee

Müüa hea planeeringuga 3toal krt Kastani 12. Köögmööbel jääb sisse. Kiire. Priidu Lember, AS Arco Vara Kinnisvarabüroo, tel +372 524 4214, +372 473 7452, priidu.lember@arcovara.ee

• **Ennustus Kinnisvara** võtab omanikult lepinguga müüki kinnisvara. Tel 5348 2672. Hea hind ja kiire müük. **www.ennustus.ee**

• Müüa Uuemõisas Ehitajate tee 23 uued 1–4toalised korterid. Hinnad alates 17 500 kr/m². Hinnas sees suur avatav klaasrõdu, keldriboks (9,4 m²) ja üks parkla-koht maja ees korteri akende all. Mõõblivõimalus. Ostu korral sissemaks 0 kr. Abi laenuaamisel. Teave tel 473 3888, 505 8925, www.kiva.ee/uuemoisa/

• **Müüa või rendile anda Ajanduse ABC pood (50 m²) ja müügiplats (400 m²).** Tel 513 1511. Elar

OÜ Kullamaa Möisad ostab/rendib **põllu- või rohumaid.** Tel 515 1757, kullamaamoisad@hotmail.ee

• Soovime osta põllumaad Läänemaal. Tel 518 2706.

• Müüa Uuemõisas Aia tänaval asuvad elamukrundid suurusega 1118–1297 m² ja hinnaga 850 000–975 000 kr. Krundi piiril liitumispunktid elektri-, vee-, kanalatsioon- ja sidetrassidega. Aia tänaval on asfaltkate ning on välja ehitatud tänavavagustus. Ostu korral sissemaks 0 kr. Abi laenuaamisel. www.kiva.ee/aija/Teave tel 473 3888, 505 8925.

• Müüa merevaatega renoveeritud korterid: 3toal, Kalda 12a (4/4, 60 m²), 3toal, Ohtu-Kallas 29 (3/3, 51,2 m²); 4toal, Kalda 12a (4/3, 73,9 m²). Kõik hinnaga 1 050 000 kr. Hinna sees korralik köögimööbel. Teave tel 473 3888, 505 8925. www.kiva.ee

• Müüa 3toal krt (väga heas seisukorras) Hapsalus Tamme 17a, h 850 000 kr. Tel 5561 7964.

• Üürile anda peatselt valmiv büroopind Haapsalu kesklinnas Posti t (II korrusel, 70 m²). Tel 473 4376 tööpäeviti kl 9–17.

• Müüa 4toal krt Metsa 31, Haapsalu (3/3, üp 80,8 m², turvauks, uued aknad, laminaat, saun, köögisahver). Tel 5551 5210.

• Üürile anda 1toal krt Haapsalus, üür 2000 kr + kommunaalmaksed ja elekter. Tel 5366 9726.

KOOLITUS

• **OÜ Klimbergi** autokoolis B–kat mootorsõiduki juhi algastme ja lõppastme kursused. Teave ja registreerimine tel 502 4562, www.klimbergak.ee

• OÜ Autosõit autokoolis B–kat algõppe ja lõppastme mootorsõidukijuhi kursused. Teave tel 551 9412 või T ja N kella 15–17 tel 473 1148. www.autosoit.ee

TEENUS

• Võlgade sissenõudmine. Tel 730 0818.

• Korstnapühkimisteenus. Tel 5567 4532.

• **Kaeve- ja laadurtööd rataskoppladuriga.**
 • **Kalluri teenus.**
 Tel 501 5079, 518 0091, info@rimitax.ee www.rimitax.ee

Ehitusfirma Developing GRD OÜ
 * katuse renoveerimine,
 * fassaaditööd,
 * majade ehitus,
 * üldehitus.
 Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele. Tel 5814 4204. www.developing.ee

• Vanade majade renoveerimine, siseviimistlustööd, voodri paigaldus. Tööle garantii. Materjali veo võimalus. Tel 527 9001.

Kuulutuste vastuvõtt E–R kl 8.30–17 Posti 30, Haapsalu. Tel 473 7 111. Faks 473 7040.

• **Osaühing** teeb raamatupidamisteenuseid firmadele ja FIEdele. Tel 5664 4050.

- Raamatupidamisteenused
 - Aastaruannete koostamine
 - Konsultatsioonid
 OÜ Alvikard, tel 447 4112, 520 6970.

• Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Hind soodne ja täht-aeg lühike! www.BaltiPuurkaev.ee. Tel 504 2999, 521 7415.

• Telli kosmeetik koju! Teeme kõik sinu ilu heaks. Hinnad soodsad. Tel 5617 6383.

• Teeme korstnaid, soemüüre ja pliite ning nende remonti. Hind kokkuleppel. Tel 5342 2642.

TÖÖPAKKUMINE

• SA Läänemaa Haigla võtab tööle koristaja. Teave tel 472 5806, 510 5275 või tulla kohapeale Vaba 6, Haapsalu.

Restoran Blu Holm pakub tööd **kelnereile/ettekanajale** (väljaõpe kohapeal) ja **koristajale** (0,5 kohta). Tel 472 4406, 506 8652.

• OÜ Läänemaal Martnas pakub tööd kohusetundlikule talitajale (sead) ja traktoristile. Elamispinna võimalus. Tel 5647 7966.

• Võtame tööle sõiduõpetaja või sõidu- ja teooriaõpetaja Haapsalusse. Kui oled huvitatud enese täiendamise ja meeldivast kollektiivist ning ei karda tööd, siis on see pakkumine just Sulle! Huvi korral helista telefonil 501 8728 või saada e-kiri aadressile indrek.madar@autosoit.ee. OÜ Autosõit

• Võetakse tööle viimistlejaid mehhaniseeritud viimistlusbrigadi (ehitus). Tel 507 0916 tööajal.

• Pakun hooajalist tööd vanemale mehele, vajalikud ehitusalased oskused. Tel 5650 7779.

• Lääne Teed OÜ soovib leida oma seltskonda teede- või ehitusalase kõrgharidusega töötajat. Teave tel 472 4780.

• Africa publi pakub tööd baaridaamile (täiskoht) ja kokale. Kiire. Tel 529 0422, info@africa.ee

• Vajatakse loomaveokogemusega ja remondioskusega autojuhti Scania furgioonile. Tel 518 5050.

• Pakun paariks kuuks tööd korralikule ehitusmehele Rohuküla lähedal. Tel 505 5661, 603 2120.

• Roosta puhkeküla võtab suve kõrghooajaks tööle: **administraatori abid, kelnereid/ettekanjad, rannakioski teenindajad, rannapoisid, puhkemajade koristaja abid, peamaja koristaja abid.** Kandideerimiseks saada CV anu@roosta.ee. Teave tel 515 0838.

• AS Alliku Saue linna lähedal võtab tööle karjaku–traktoristi. Olemas 1toaline ahiküttega korter. Töö graafiku alusel, palk kokkuleppel. Teave tel 5663 3942.

• Võtame uude kauplusesse tööle valve- ja turvatöötajaid, vajame ka autojuhti. Töö graafiku alusel, võimalus töötada osalise tööajaga ja valitud nädalapäevadel. Teave tel 472 0342, 517 5271.

TÖÖOTSIMINE

• Üldelhitustöölised ootavad töopakumisi. Kuulutus ei aegu. Tel 5393 2290.

• Kaks üldehitajat ootavad töopakumisi Haapsalus või lähiumbruses. Tel 5593 7186.

• Kogemustega ehitusmees otsib tööd (sisetööd, saunad, vannitoad, plaatimine). Tel 5362 6836.

SOOVIN ÜÜRIDA

• Noor pere soovib pikemaks ajaks üürida 1–2toalist korterit Haapsalus. Kiire! Tel 5670 0198.

LOOMAD

• Ostame pull- ja lehmvasikaid välisturgudele. Tel 5661 7233 (Raivo). Samas varutakse tapaloomi lihakombinaadile. Meie vedu. Registreerimine tel 5300 9615 Ee. Estonian-ACB-Vianco OÜ.

• Müüa lõuna-vene lambakoera kutsikas, emane. Valvab väga hästi, vanemad hinnatud näitusekoerad. Tel 501 1505, 672 6656, e-post xel@hotmail.ee

• Müüa tiibeti mastifi kutsikad. Eri värvid, väga karvased, töötundistusega, vaksineeritud. Sobivad ka lastega peredele. Head valvurid. Külasta kenneli Ayyangadoo kodulehte ja tutvutule kutsikate vanematega. http://www.ayyangadoo.pri.ee, e-post ave@ayyangadoo.pri.ee, tel 526 4619.

METS

• Ostame paberipuud (kask, mänd, kuusk). Haava-, kase-, männi- ja kuusepalki. Tasu kohe, vedu meilt. Ostame kasvavat metsa ja metsamaad. Raietööd ja väljavedu. Parim hind Läänemaal. Tel 507 2231, 509 6173.

• OÜ Interfor Group ostab palki ja paberipuud (parimad hinnad), raietööd ja metsakinnistuid. Üles-töötamine. Tel 515 0451.

MITMESUGUST

• **Kaardid ennustavad**, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiltelefonilt, h 17 kr/min.

TULGE REISIMA!

„Tiit Reisis“ korraldab Läänemaa haavale **väljumisegra Haapsalust** 11.07–13.07 reisi Peterburgi, 29.07–1.08 reisi Palangasse. Teave tel 662 3762. Ootame teid ka meie teistele reisidele. Tutvu pakkumistega meie kodulehel www.tiitreisid.ee või küsi lisa tel 662 3762.

Avaldame sügavat kaastunnet Liiale ja Andresele **ALFRED RAUDSEPA** surma puhul. Arvo ja Varje

Südamlik kaastunne Andre ja Aimar Saksale **isa** ootamatu kaotuse puhul. Untide suguvõsa

Lein ei mahu sõnadesse, alati jääb südamesse... Sügav kaastunne Andre Saksale isa **ELMAR SAKSA** kaotuse puhul. Kaitseliidu Lääne malev ja vabatahtlikud noortehühid

Piret ja Ervin perega. Avaldame kaastunnet ema, vanaema ja ämma **LIIA FREIMANI** surma puhul. Laasu ja Lauri-Jaani talupered

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallisa ema ja vanaema **HELGA KESS** 5.12.1914–22.03.2008. Leinavad omaksed

Teatame sügava kurbusega, et lahkus isa, vanaisa ja vanavanaisa **ARNOLD SABALSON.** Leinavad omaksed

Muld mälestust matta ei suuda. Südamlik kaastunne Valve Raudsepale lastega **ALFRED RAUDSEPA** kaotuse puhul. Maret, Aino, Anu pere ja Peetri pere

Südamlik kaastunne Linda Saksale poja ning Urvele ja Marele venna **ELMAR SAKSA** surma puhul.

Murumätta vaiba alla tähesilmad vaatavad. Ema viidi teeda mööda, armud üle aegade. Kallis Piret Silm perega. Langetame leinas pea ema **LIIA FREIMANI** surma puhul. Ridala kooli pere

Ema viidi kambriuksest, armud läksid akendest. Kallis Piret Silm perega. Südamlik kaastunne ema **LIIA FREIMANI** surma puhul. Lea, Eha ja Sirje peredega

Ärasaatmine kolmapäeval, 26. märtsil kell 14 Salajõeilt.

Avaldame kaastunnet Andre Saksale **isa** surma puhul. Tiia, Mati ning Annika ja Aiivar peredega

Naabrid prk Männik, Õlekõrs, Manni, Kaberda, Tuisk, Lepasaar, Kala, Sauemägi, Helbes, Hütt, Alangu, Kull, Randoja, Mazepa, Kask, Pertel, Männik ja Sillaste ning Silvi

Vaikses leinas pea meil langeb, pisar veereb laule. Avaldame sügavat kaastunnet Piret Silmale perega kalli **ema** kaotuse puhul. Agnes ja Hillar

Südamlik kaastunne Sirje Saveljevile **isa** surma puhul. OÜ Resvoki Variku tsehh

Igal meist on antud aeg, aeg tulla, olla ja minna... Mälestame onutütar **ELLEN KURISMANI** ja avaldame kaastunnet lähedastele. Tagavere Luha pered

TEATED

MEELELAHUTUS

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11): T-P kl 12–24. P 12–21. 28. märtsil kl 20 tantsuks Miku ans. Varieteeprogramm! 29. märtsil kl 20 tantsuks ans Coco.

Fra Mare restoran: Teid ootavad Vahemere maade road! *A la carte* restoran on avatud P–N 12–23; R–L 12–24. Külmlaia ja suupistete tellimine ning *catering* teenus. Tel 472 4605.

Centrali restoran ja õllekelder: P–N 12–23; R, L 12–02. Tööpäeviti kl 12–15 päevaroad. Tel 473 5595.

Rondo kohvik (Posti 7): E–R 7.30–16.30; L 9–16; P suletud. Hommikusöök *buffet* lauas E–R 8–11. Võimalus rentida kohvikuruumi koosviibimiseks koos toitlustusega. Teave tel 472 0555.

TERVIS JA SPORT

Laine ujula: E–L kl 13–22, P kl 8–22. Hommikujumine iga päev kl 7–8. T kl 17.30 jooga (juhendaja Kaie). **Uudis!** E kl 18.45 energiatreening. Infrapunasaun ja vesivõidimassaaž *Hydro jet* et tellimisele. Teave ja broneerimine tel 472 4414 või ujula@laine.ee ning www.laine.ee

Vanalinna Bowling (Jaani 4): E–P 12–24, tel 473 4900. *Happy hours* P 21–24. Piljard. Avatud p u h k e k e s k u s . www.vanalinnaabowling.ee

Tule ja lõõgastu Thalasso SPA Fra Mare Day SPA basseini- ja saunapargis! Avatud iga päev kl 13–22. Kolmetunnine külustus 200 kr. Eelregistreeruda tel 472 4612.

Thalasso Day SPA puhastab ihu ja hinge!

Broneeri talasso „Meresau”, 1250 kr 2 tundi (kuni 12 inimesele), 2500 kr 2 tundi (kuni 12 inimesele) — hinnas sisaldub Day SPA basseini- ja saunapargi külustus.

Töelistele saunagurmaanidele talasso „Meresau” uued paketid! Hinnad alates 900 kroonist.

Vaata lisa www.framare.ee Day SPA/Thalasso „Meresau”.

Info ja broneerimine tel 472 4600, 472 4612.

RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu lahtiolekuajad: kojulaenu-tuse osakond (Posti 3) E–R 10–18, L 10–15; lugemissaal ja avalik internetipunkt (Posti 3) E–R 10–19, L 10–15, P suletud. Raamatulaenu sotsiaalajas (Kastani 7) T 14–17, R 11–14. Lasteosakond (Wiedemanni 11) E–R 10–17, L 10–15, P suletud. Iga kuu viimasel neljapäeval korras-tustööde töttu suletud.

Vaata ka www.lib.haapsalu.ee

NÄITUSED

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): K–P 12–18.

Iloni Imedemaa galerii (Kooli 5): K–P 11–18.

Haapsalu kunstikooli galeriis (Karja 6): T–R kl 11.30–16, L kl 10–14.30.

Ehte käsitöö- ja kunstikoda (Ehte 4): märtsi lõpuni suletud.

Koela talumuuseum (Taebla vald): ette tellimisel tel 5393 2922, 5661 3584.

Hanila muuseum: ette tellimisel tel 5648 4164.

MUSEUMID

Läänemaa muuseum: K–P 11–16. Näitused „Elu võimalikkusest Läänemaal”, Eesti Panga muuseumi rändnäitus „Oma riik, oma raha: Eesti raha lugu”. www.muuseum.haapsalu.ee

Haapsalu rätiku muuseum (Ehte 4): T–R 10–17, L 10–15. Muuseumi väljapanek on märtsi lõpuni Haapsalu gümnasiumi käsitööklassis.

Piiskopilinnuse muuseum (püsinäitus ja näitus „Keskaegsed masinad”), **kellatorn ja toomkirik** on avatud ette tellimisel. Tel 472 5346. Vaata ka internetist www.haapsalulinnus.ee

Raudteemuuseum: K–P 10–18.

Sidemuseum (Tamme 21a): K–P 11–16. Tel 473 3664.

Rannarootsi muuseum: T–L 11–16. Näitused „Nobedad näpud”, kaljas „Hoppet”. Näitus ees-tirotlastest, Aibovaip ja Vormsi talutuba.

A. Laikmaa majamuuseum: K–P 11–16. Tel 472 9756.

TEATED

Haapsalu gümnasium (Kuuse 1) registreerib sügisel 1. klassi minevaid õpilasi 31. märtsist – 4. aprillini kl 10–16 ning 2. aprillil kl 18–20. Kaasa võtta lapse sünnitunnistus või pass. Teave tel 472 4860 või 472 4862.

Võlanõustamine

Haapsalu Sotsiaalajas neljapäev 27. märtsil kl 10–12 ja 13–19 (õh-tustele aegadele palume ette registreerida).

Võlanõustamine on tasuta teenus rahalistesse raskustesse sattunud, kes vajavad abi maksekokkulepete sõlmimisel, läbirääkimistel võlausaldajatega jms. Teave ja registreerimine tel 473 5060.

Vaegkuuljad!

Haapsalu sotsiaalajas (Kastani 7) on kolmap, 26. märtsil kl 10.30 loeng teemal „Kopsu- ja hingamisteede haigused”. Lektor on M. Rätt.

Oodatud on kõik huvilised! Läänemaa Vaegkuuljate Ühingu juhatus

TEATED

Detailplaneeringute algatamine

13. märtsi istungil algatas Ridala vallavolikogu järgmiste detailplaneeringute koostamise:

- otsusega nr 320 Ridala valla osavaldplaneeringut muutva Telliskivitehase detailplaneeringu koostamise, asukohaga Uuemõisa küla, Ridala vald. Detailplaneeringu eesmärgiks on Uuemõisa külas asuvate Telliskivitehase, Vana-Tohvri ja Tammesalu kinnistute maa kasutamise sihtotstarbe muutmine valdavalt ärimaaks ja kavandatavatele kinnistutele ehitusõiguse taotlemine kaas-aegse ostukeskuse ning kuni 400 kohalise parkla väljaehitamiseks.

- otsusega nr 323 Rohuküla sadama detailplaneeringu (2002) muutmise, asukohaga Rohuküla küla, Ridala vald. Detailplaneeringu eesmärgiks on Rohuküla sadama rekonstrueerimine ja sadama maa-alala laiendamine.

- otsusega nr 324 Ridala valla osavaldplaneeringut muutva Hau-dejaama detailplaneeringu koostamise, asukohaga Uuemõisa ale-vik, Ridala vald. Detailplaneeringu eesmärgiks on Uuemõisa ale-vikus Hau-dejaama tee, Masti tä-nava, Mõisa tee ja Tallinna maan-tee vahelise ala tänavavõrgu planeerimine ja avalikku teenust pakkuva riigimaja krundi asuko-havalik.

- otsusega nr 325 Samblamäe kinnistu detailplaneeringu koosta-mise, asukohaga Nõmme küla, Ridala vald. Detailplaneeringu eesmärgiks on 8,22 ha suuruse hoonestamata kinnistu, sihtots-tarbeta maatulundusmaa, jagamine elamukruntideks hajaasus-tuse tingimustes.

- otsusega nr 326 Sassi kinnis-tu detailplaneeringu koostamise, asukohaga Nõmme küla, Ridala vald. Detailplaneeringu eesmärgiks on 9,1 ha suuruse hoones-tamata kinnistu, sihtotstarbeta maatulundusmaa, jagamine elamukruntideks hajaasustuse tingimustes.

Ridala vallavalitsus

Doonoripäev

Haapsalu Kultuurikeskuses 25. märtsil kl 10.30–15. Lisainfo www.verekeskus.ee

Korraldajad

Toiduhügieenikoolitus

on kolmap, 2. aprillil kl 15 Päeva Villas Haapsalus. Registreerimine tel 515 2405. PPS Eesti OÜ

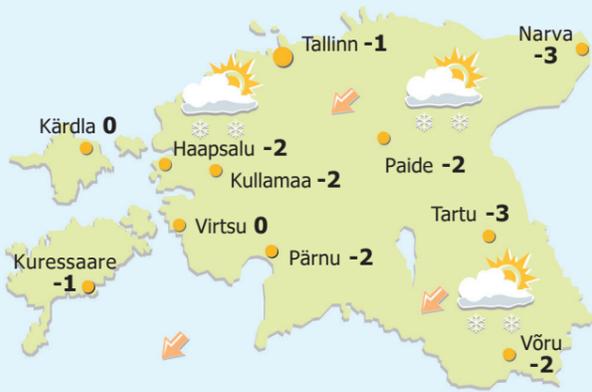
Teabepäev maatevõtjatele

Maapiirkonna ettevõtjate tegevuse mitmekesistamise investeeringutoetus (MAK meede 3.1).

Teabepäev on kolmap, 26. märtsil kl 10 Lihula mõisas Lihula rahvalõuikooli ruumides (Tiigi t 5, Lihulas). Orienteeruv lõpp kl 12.30.

Maapiirkonna ettevõtjate tege-vuse mitmekesistamise investeeringutoetuse taotluste vastuvõtt algab PRIA büroodes aprilli keskel. Toetatakse mittepõllumajan-

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilves ilm. Pära-stiõunal sajab lund ja tuiskab. Kirdetuul tugevneb 6–12, õhtupoole puhanguti 15 m/s. Õhutempera-tuur on 0 kuni –2 kraadi.

ILM LÄÄNEMAAL

Kolmapäev	-5°...0°
muutlik tuul	5–12 (16) m/s
Neljapäev	-4°...+2°
läänekaare tuul	5–10 (12) m/s
Reede	-6°...+3°
edela- ja lõunatuul	3–10 m/s
Laupäev	-2°...+5°
kagu- ja lõunatuul	5–10 (13) m/s

EMHI

TEATED

duslikku tegevust ja toetust saavad taotlema maal tegutsevaid mikroettevõtteid, sh ka põlluma-jandustootjaid.

Teemad:

- Majandustegevuse mitmekesistamine investeeringutoetuse saamise tingimused.
- Toetuskõlblikud investeeringud. Nõutavad dokumendid toetuse taotlemiseks ja nende vormistamine.
- Taotluste hindamine.
- Investeeringu tegemist tõenda-vad dokumendid. Kontroll.

Lektor on finantsmajanduse konsulent Targo Pikk mets. Osalustasu on 60 kr. Teabepäev toimub RAK meede 3.8 toel.

Teave ja registreerimine tel 472 9007, 5650 6109.

HPL Läänemaa nõuandekeskus

Kui Sul on probleeme või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada.

Läänemaa kriisiabikeskuse nõustamiskabinet töötab Haapsalu sotsiaalajas Kastani 7.

Sisepääs Sotsiaalaja peauksest vasakule, ümber nurga. Psühholoogiline nõustamine E 17–19; T 10–13; T 18–20 (ka vene k); K 15–18; N 10–13; R 18–20 (ka vene k); L 12–15 (vene k).

Juriidiline nõustamine E 10–13; K 12–15 (ka vene k). Info ja eelregistreerimine tel 475 7555. Esmatasandi nõustamine on tasuta. www.hot.ee/kriisiabikeskus

Wiedemanni fond on asutatud emakeele hoidmiseks ja arendamiseks ning rahvusliku kasvatusedendamiseks. **Toetus saab kanda Eesti Rahvuskultuuri Fondi kontole nr 221001101347**, kirjutades selgituseks „Annetus Wiedemanni fondi” ning lisades isikukoodi ja annetaja aadressi, et maksuamet saaks annetuse tulumaksu annetajale tagasi kanda. Toetades Wiedemanni fondi, toetate meie laste eestikeelset tulevikku. Wiedemanni fondi halduskogu

Vabadussõja võidusammas on hukkunute, võidelnute ja võitjate mälestusmärk. Kuid samas ka kogu vabadustar-mastava Eesti rahva mälestus-märk. Võta osa Vabadussõja võidusamba püstitamisest oma annetuse kaudu. Kõigi annetajate nimed müüritakse võidusamba vundamendis.

Annetusi monumendi rajamiseks saab teha Vabadus Monumendi Sihtasutuse arveldusar-vetele Hansapangas 221037774285 ja SEB Ühispangas 10220074488017. Annetuse saajaks märgi SA VABADUSE MONUMENT, ja selgituseks Annetus Võidusamba püstitamiseks. Samuti saab annetust teha ka Kaitseliidu Lääne Maleva staabis Haapsalus Lahe t 17.

Lääne Elu

internetis www.le.ee

ÖNNESOVID

Ilmar Toming
Õnnitleme 80 a juubelil!
Hans ja Liia perega

Oskar Kinkust
80
Õnnitleme!
Haapsalu Jahiselts

Alice Peiromaa
90
Südamlik juubelitervitus!
Kinksi Küla Selts

Lääne Elu 2008

- 1 kuu 90 kr, 2 kuud 180 kr,
- 3 kuud 240 kr, 4 kuud 320 kr,
- 5 kuud 400 kr, 6 kuud 480 kr,
- 7 kuud 560 kr, 8 kuud 640 kr,
- 9 kuud 720 kr, 10 kuud 800 kr,
- 11 kuud 880 kr, 12 kuud 960 kr.

Otsekorraldusega 80 kr kuu!

Lääne Elu

Armas Jüri, tee ni, et ta jälle ei unustaks teha helika.

ostab kasvavat metsa, metsamaad ja raieõigust. Hind kuni 120 000 kr/ha (läbiraiutud ja hüpoteegiga). Ettemaksu võimalus. Maa mõõtmine. Nõustamine. Ostame tehtud lageraiet ja vanu taluhooneid. Tel 56 150 680, 51 10 415, 51 79 866, 48 94 055 Faks 489 4962, Tallinna mnt 22/24 (III korrus), Rapla www.landeker.ee

Kevad tuleb uute värviliste ruloodega! **Helka mööblisalong!** Märtsis valmisrulood 15% soodsamad! Kiirematele parem valik! LIHULA MNT 3, HAAPSALU KÖÖGIMÖÖBEL, PEHME MÖÖBEL, BÜROOMÖÖBEL, LIUGUKSED, RIBA-, RULOOD- JA LAMELLKARDINAD, TEKSTIILKARDINAD, VANNITOAMÖÖBEL, VANNID, KODUMASINAD